Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...най 1921 оной ...рын 21-һээ гарана | № 209 (14229) | 1973 оной сентябриин 5, среда | Сэн 2 мүнгэн

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ЭРХИМЛЭЖЭ ГАРАҺАН УЛААН-ҮДЫН АЙМАГАЙ АЖАЛШАДТА АЛДАР СОЛО!

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖУУЛНА

Манай хөөрэлдөөн

...-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй..., ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК 1972 оной IV ...да, 1973 оной түрүүшын хахад жэлдэ мал ажалай ...нуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар ...эн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүн хаража ... мүрысөөндэ эрхимлэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай, ...й Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ... дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар ба...гэһэн тогтоол абаһан байна. Иимэ хүндэтэ шаг...ртэгшэдэй дунда Буряадай АССР-эй Улаан-...аймаг оролсоо. Энээнтэй дашарамдуулан, манай ... тусхай корреспондент Б. Гылыков КПСС-эй ...Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Шомоев... ...лдэжэ, аймагай ажалшадай 9 һарада туйлаһан ... тухай хэлэжэ үгэхыень гуйһан байна. Энэ хөө... доро толилбобди.

...ОНДО ЖЭЛЭЙ IV ...арталай, 1973 оной ...ын хахад жэлэй дүн... ...л ажалай продуктнуу-...ха, бэлэдхэхэ талаар ...й ЦК-гай, СССР-эй ...нүүдэй Соведэй, ...-эй болон ВЛКСМ-эй ... дамжуулгын Улаан ...ай аймагта олгоһон-...магай бүхы ажалшад ...ртай байна. Энэмнай ...олхоз, совхозуудай ...лэгшэдэй, тэндэхи ...а организацинуудай, ...лтэдэй, аймагай хү-...ахын бүхы хүдэлмэ-...эдэй хэһэн хүдэлмэ-...а үрэ болоно. Илан-...лишад, хонишод, га-... мал адуулагшад бо-...буушадай габьяата ... онсолон тэмдэглэхэ ...

...эн үбэлжэлгын үедэ ...он бэрхэшээлнүүдэй ...бошье, үбһэ тэжээ-...ор байбашье, мал ... мяха, һү, үндэгэ аба-...ниие гүрэндэ худал-...сэбөө амжалтатай-...үргэхын хажуугаар ...лэй энэ үеынхиһөө ... нилээд дээшэлүүл-...ха юм.

...эн юһэ һарын ...аймагнай 139 мян-...тнер һү haaжa абаа. ...элэй энэ үедэ бүхы-... мянган центнер һүн ...ан байгаа. Хэрбээ ...элэй энэ үедэ ...5.250 центнер мяхан ... байбал, энэ жэл ... мянган центнертэ ...Үндэгэн 19 миллион ...таһан һаа, мүнөө ... юһэ һарада арбаад ...н үндэгэн олон абтаа.

...й ашаг шэмэ энэ ...лээд дээшэлһэн бай-...жэлгын юһэ һарын ... үнеэн бүриһөө ...илограмм һүн һааг-...ахан таргалуулагдажа ... малай шэтнүүр сүүд-... дунда зэргээр 490 ...эмэһэн байна.

...ай ажахынууд энэ ...рэндөө 111.670 цент-... худалдаа гэхэ гү, ...рда жэлэй энэ үеынхи-... мянгаад центнер ехэ ...аа. Мүн энэ хугасаа-...ань 31.650 центнер ...тушаагдаһан байбал, ... 36.860 центнертэ хүр-... Урда жэлэй энэ үедэ ...ллион 428 мянган үн-...үрэндэ худалдагдаһан ... һаа, мүнөө тэрэ 27 ...он 443 мянганда хүр ...эн жэшээтэй.

...рһэн юһэ һарын тур-... колхоз, совхозуудта ...тугал абтаа гэхэ гү, ...урда жэлэй энэ үеынхи-...911 тугал олон түлэжүү-... Тэрэшэлэн 38.510 ... абтажа, урда жэ-... олон байгаа.

...лхоз, совхозуудай фер-... дээрэ урда жэлэй ... үеынхиһөө үхэрнүүдэй ...3,1 процент, тэрэ тоодо ... 3,6 процент, хонид — 5,6 процент, шубууд 5 процентээр олошороо.

ЭДЭ БҮГЭДЭ манай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай, мэргэжэлтэдэй ябуулһан эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин аша үрэ гээшэ гэжэ сэгнэхээр байна. Нэн түрүүн аймаг дотор нёдондо намартаа малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ һэн. Малай байранууд, тэжээл буйлуулха цехүүд, малшадай гэр байра түхеэрхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдээ һэн. Адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндөө ехээр худалдаха талаар бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые малшадта ойлгуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа партийна, профсоюзна организацинууд ехэ оролдолго гаргаа гээшэ. Бүхы малшад, фермэ, бригада, отара бүхэнэй коллектив социалис уялгануудые абажа, бүхэсоюзна мүрысөөндэ жагсаһан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүд һара, квартал бүхэндэ согсологдожо, ажалай түрүүшүүл али болохоор урмашуулагдадаг байһан. Мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо талаар эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулагдаа. Жэшээнь, һаалиин фермэнүүдые даагшадые Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермэдэ сугларуулжа, тусхай семинар үнтэргэгдөө һэн. Хонишод «Маяк» колхозой түрүү отарада, гахайшад «Искра» колхозой фермэдэ сугларжа, ажал хэрэгтэйнь танилсажа, дүй дүршэлыень халан абаһан байха юм.

Хоёрдохёор, аймагай колхоз, совхозуудта, үбһэ тэжээл гамтайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр гаргашалха, тэжээлээ малда эдюулхын урда тээ һайса буйлуулха, бүдүүн тэжээлые жэжэлхэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Һү һаалиин бүхы фермэдэ тэжээл буйлуулха цех хүдэлжэ байгаа. Эндэ һолоомо һайса буйлуулжа малда үгэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна.

Аймаг дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Маяк» колхозой гэшүүд эрхим амжалта туйлаһан байна. Энэ колхозой гэшүүд малшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ уряатайгаар республикынгаа малшадта хандаа һэн. Мүнөө эдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Юһэ һарын туршада урда жэлэй энэ үеынхиһөө 28,2 процент ехэ мяха, 29 процент ехэ һү абажа, гүрэндөө урда жэлэй, энэ үеынхиһөө 19,4 процент ехэ мяха, 27,6 процент ехэ һү худалдаһан байна. Адууһа малайнь тоо толгой урда жэлэйхиһээ нилээд олошорһон байна. Хонидойнь тоо 14,5 процентээр олон болоо.

Тэрэшэлэн үбэлжэлгын үедэ «Восход», «Искра», «Дружба» колхозуудай, Калининай нэрэмжэтэ совхозой, Сотниковско шубуунай фабрикын коллективүүдэй амжалтатайгаар ажаллажа гараһыень онсолон тэмдэглэхээр.

Һү һаали дээшэлүүлхэ гээшэ эгээл хүндэ хэрэг байгаа. Тиигэбэшье һаалишад, малшадай эмхитэй һайнаар ажаллаһанай ашаар урдаа табиһан зорилгонуудаа дүүргээбди. Эндэ «Маяк» колхозой һү һаалиин фермын (даагшань В. Н. Михалёв), Ивалгын ОПХ-гай нэгэдэхи отделениин МТФ-гэй (даагшань Г. Б. Башкуева), энэ ажахын гурбадахи отделениин МТФ-гэй (даагшань Д. В. Бадмаев), Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-гэй (даагшань Н. Д. Кушнаpёв), «Искра» колхозой МТФ-гэй (даагшань С. Ф. Глотов), «Байкал» учхозой фермын (даагшань А. Г. Ермолаев) болон бусад коллективүүдэй эдэбхитэйгээр ажаллаһые тэмдэглэхээр гээшэ.

Аймагай ажахы бүхэндэ гахайн, шубуунай фермэнүүд бии. Тэдэнэрэй дундаһаа «Маяк» колхозой гахайн фермын (даагшань А. П. Чистяков), «Дружба» колхозой гахайн фермын (даагшань М. В. Давыдов), Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермын (даагшань Х. Г. Сазонова) коллективүүдые магтахаар байна. Сотниковско шубуунай фабрикын Н. В. Шубинагай бригада эрхим амжалта туйлаа.

ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ эрэлхэг зоригтойгоор, шэн габьяатайгаар ажаллаһан малшад ажахы бүхэндэ олон. «Байкал» племхозой суута һаалишан Любовь Николаевна Седых үбэлжэлгын юһэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 3.950 килограмм һү һааха уялга абаһан аад, тэрэнээ 4.571 килограммда хүргөө. Урда жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, үнеэн бүриһөө 800-гаад килограмм һү ехэ һааһан болоно. Мүн энэ ажахын түрүү һаалишан В. В. Бурдуковская 9 һарада үнеэн бүриһөө 3.881 килограмм һү һаагаа. Ивалгын ОПХ-гай эрхим һаалишан Д. Г. Очирова энэ үедэ үнеэн бүриһөө 3.351 килограмм һү һааһан байна. «Коммунизм» колхозой түрүү һаалишан М. Д. Пурбуева үнеэн бүриһөө 2.380 килограмм һү һаажа, абаһан уялгаяа үлүүлэө. Иимэ түрүү һаалишадай тоодо К. Г. Козлова («Искра» колхоз), Т. П. Кравцова (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), А. И. Суслова («Улаан Оронго» колхоз), А. И. Заиграева («Дружба» колхоз), Т. С. Лаптева (Маяк» колхоз), А. Е. Емельянова (Калининай нэрэмжэтэ совхоз), А. И. Телешева («Пригородный» совхоз), З. И. Кожевникова («Байкал» племхоз), Б. Р. Гомбоева (Ивалгын ОПХ) болон бусад ороно.

Баатар ажалаараа шалгарһан тугалшадай тоодо В. Н. Колесова, Ф. Д. Бадмаева, П. Рыжаков, Б. Жамсаранова, Н. И. Логинова, В. Я. Елисеев болон бусадые нэрлэхээр. Гахайшад Е. И. Черных («Авангард» колхоз), Г. И. Степанкина («8-ое марта» колхоз) шалгаржа гараа.

Энэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абагшадай тоо нилээд олошороо. «Маяк» колхозой эрхим хонишон Т. К. Пискунов 100 хонин бүриһөө 110,8 хурьга томо болгоо. Мүн зуутан-хонишодой тоодо Б. А. Шмагин, Н. Я. Пыкин, Ф. Т. Кокорин, Е. Т. Яковлев, С. Д. Трифонов, Е. Ц. Бадмаев, В. Д. Базаржапов оролсоно. «Маяк» колхозой хонишод бүхы дээрээ 100 хонин бүриһөө 100 хурьга томо болгоһон байна.

Үнгэрһэн намар, үбэлэй туршада гүрэндэ тушаагдаха үхэрнүүдые шахан таргалуулха талаар горитой хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тэрэнэй ашаар гүрэндэ урда жэлэйхиһээ ехэ шэгнүүртэй, тарган мал худалдагдаа. Үхэрнүүдые шахан таргалуулха хүдэлмэридэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад С. Е. Патрахин, Г. И. Рыжаков, В. Е. Ефремова, «Никольский» совхозой малшан К. М. Степанова болон бусад шалгаржа гараа.

АСУУДАЛ: үнгэрһэн юһэ һарада туйлаһан амжалтаа батадхажа, ерохэ үбэлжэлгэдэ шэнэ амжалта туйлахын тула ямар хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байнаб?

ХАРЮУ: аймагай колхоз, совхозуудай малшад парти, правительствынгаа үндэр сэгнэлтээр урмашажа, мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбые бүрин дүүргэхын түлөө, тиигэжэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдожо байна. Аймагнай энэ жэлдэ 156.400 центнер һү, 50 мянган центнер мяха, 35 миллион үндэгэ худалдаха зорилготой. Аймагнай мүнөө гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй.

Энэ зундаа уһанай үер боложо, мүндэр, аадар ехээр орожо, һаад түбэг татаһанай уршагһаа мал ажалай продуктнуудые абалга зарим тэды доошоо ороод байна. Мүн ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ тон бэрхэшээлтэйгээр үнгэржэ байнхай. Хэды тиимэ байбашье, аймагай партийна организаци, бүхы ажалшад бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ, малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ һайнаар бэлдэхэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ һаалиин бүхы үнеэд үбэлэй байрада оруулагдажа, тэжээлэй хүсэд рациондо табигдаха байна.

Аймагай ажахынуудта ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар шанга хүдэлмэри хэгдэнэ, үбһэ, сенаж, силос бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Һаяын үдэрнүүдтэ колхоз, совхозууд таряагаа хуряажа, хартаабхаяа малтажа, овощ суглуулжа захалаа.

Сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, аймагай коммунистнууд, бүхы ажалшад эдэ бэрхэшээлнүүдые эмхитэй ажалаараа дабан гаража, ургаса хуряалгаяа саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, малай үбэлжэлгэдэ хүсэд һайнаар бэлдэхэ байһандаа этигэнэ. Тиигэжэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бүрин дүүргэхэ найдамтай үндэһэ һуури табигдаха байһаниинь дамжаггүй.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖААР

Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа хүдөөгэй ажалшадтай жэл ерэхэ бүри нягта холбоотой боложо байна. Заводой хүдэлмэришэдые Баргажанай, Хурамхаанай болон Загарайн аймагуудай ажахынуудта жэлэй дүрбэн сагта хаража болохо. Эдэнэр бариянга хэнэ, малай фермэнүүдэй, тараан ажалай болон огородщодой ажалые оньһожоруулха талаар туһа хүргэнэ.

Илангаяа мүнөө үедэ колхоз, совхозуудта үбһэ, тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха сагта энэ коллектив айхабтар ехэ туһа хүргэнэ. Энэ жэл Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоздо үбһэ хуряалгын захалхалаар лэ заводой үйлэдбэриин цехэй хүдэлмэришэд иишэ ерэжэ, ажалдань туһалалсажа ороо. Цехэй мастер С. Базалинский үбһэшэдэй звеное даажа, ашаа тээгшэ И. Юртайкин ногооной гурил гаргаха агрегадай машинистаар хүдэлжэ эхилээ. Бэшэ нүхэдынь ногоо сабшаха, тэрэниие агрегадта зөөжэ асарха, бэлэн болгогдоһон гуриные наринаар хадагалха хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

Заводой хүдэлмэришэд совхозой ажалшадтал адли үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие түргэн болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ мүрысөөндэ жагсанхай. Түрүүшын табан үдэртэ заводойхид 15 тонно ногооной гурил гаргаа.

Үбһэ, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ комсомол басаган Татьяна Баранова, Валентина Истомина гэгшэд һайнаар ажаллажа, олоной магтаалда хүртэнэ.

Иимэ олохон звенонууд заводой шефтээ абаһан ажахынуудаар ажаллана. Заводой коллектив энэ жэлдэ ниитын адууһа малда 2 мянган тонно тэжээл бэлэдхэхэ уялга абанхай.

П. КАЗАРИНОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хүдэлмэришэд гурил болгогдохо ногоо суглуулжа ябана.

С. ЦЫДЫПОВАЙ фото.

ХАБА СООГОО БЭЛЭДХЭНЭ

Аймагай ажахынууд ниитынгээ адуу малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэжэ абахын түлөө оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, бүхы дээрээ 100 мянга тухай центнер үбһэн бэлэдхэгдээ, 10 мянган центнер сенаж хэгдээ, 12 мянга үлүүтэй тонно силос дарагдана. Мүн 1700 центнер үбһэнэй гурил татагдаа, хоёр мянгаад центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээд байна.

Тэжээл бэлэдхэлгэ илангаяа Дээдэ-Тайлсын совхоздо эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Эдэнэр 23 мянган центнер үбһэ, 4500 тонно силос, 600 центнер үбһэнэй гурил, 300 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэбэ. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ Хориин совхоздо муу бэшээр үнгэргэгдэнэ. Эдэнэр 15 мянган центнер үбһэ, 700 тонно силос, 26 центнер үбһэнэй гурил, 100 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэбэ.

Үбһэ хуряалгын оньһожоруулагдаһан звенонуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Үдын совхозой 2-дохи отделениин Дугарцырен Дашиевай хүтэлбэрилдэг 12 хүнһөө бүридэһэн звено түрүүлжэ, хамта 4000 гаран центнер эрхим шанарай үбһэ тэжээл бэлэдхэбэ. Тинхэдэ Дээдэ-Тайлсын совхозой нэгэдэхи, гурбадахи отделениинүүдэй Иннокентий Колбин Павел Гурьев хоёрой звенонууд гурба мянган центнер үбһэ бэлэдхэжэ, мүн лэ мүрысөөндэ һайшаалтай үрэ дүнгүүдые туйлаба. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые улам эршэтэйгээр ябуулха зорилго совхоз бүхэнэй урда табигдаа.

Оньһожоруулагдаагүй үбһэ хуряалгын звенонуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хориин совхозой нэгэдэхи отделениин Галихмат Булатовай, Батоцырен Доржиевай, Анаагай совхозой хоёрдохи отделениин Александр Белоусовай, «Георгиевский» совхозой хоёрдохи отделениин Цыренжаповай, Дээдэ Тайлсын совхозой хоёрдохи, гурбадахи отделениинүүдэй Фёдор Миронов, Леонид Шильников гэгшэдэй звенонууд 1800—2200 центнер үбһэ тэжээл һайн шанартайгаар бэлэдхэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлаа.

Аймагай ажахынуудта таряа хуряалгын эхилбэшье, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри бишыхашье һуларуулхагүй, бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэжэ, элдэб тэжээл ниитынгээ малда бэлэдхэхэ шухала зорилго ажахынуудай урда табигданхай.

Д. ДОРЖИЕВ

профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ.

Хори.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ХУДАЛДАХА ЮҺЭ ҺАРЫН ТҮСЭБ, ДААБАРИИЕ ХЭР ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1973 ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн	Нооһон
Баргажанай	77	89	106	114
Баунтын	54	98	—	—
Бэшүүрэй	68	81	127	99
Зэдын	47	87	104	88
Яруунын	43	102	—	105
Загарайн	70	73	2,9 дахин	91
Захааминай	65	91	—	100,5
Кабанскын	92	92	71	—
Хэжэнгын	71	103	—	102
Хурамхаанай	63	103	—	98
Хяагтын	50	77	127	95
Мухар-Шэбэрэй	61	78	90	86
Ахын	7	88	—	110
Прибайкалиин	98	86	—	—
Хойто-Байгалай	70	126	—	—
Сэлэнгын	64	95	—	102
Түнхэнэй	82	93	104	100,2
Улаан-Үдын	85	89	99	106
Хориин	50	94	155	100,2
Республика бүхыдөө	66	87	100,7	97

СВЕТОГОРСКДО ЁҺОЛОЛ БОЛОБО

СВЕТОГОРСК. (Ленинградска область). Финляндиин Республикын Президент Урхо Калева Кекконен, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Светогорско целлюлозно-саарһанай комбинадай кабельна саарһанай фабрикын һуури табиха ёһололдо хабаадаба. Финляндиин фирмэнүүд тус фабрикые һэльбэн шэнэдхэхэ хүдэлмэридэ совет барилгын эмхинүүдтэй хамта хабаадана.

Фабрикын баригдаха талмай дээрэ митинг боложо, У. К. Кекконен, А. Н. Косыгин тобшо үгэнүүдые хэлээ. Финляндиин Президент ажалдаа амжалтануудые туйлахыень барилгашадта хүсэбэ.

Советскэ Союзай ба Финляндиин экономическа харилсаа холбоон хоёр оронoй арадуудай хоорондын хани холбоое улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай юм гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин тэмдэглээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов болон бусад тушаалтад митингдэ байлсаба. (ТАСС).

ФИНЛЯНДИИН ПРЕЗИДЕНТ У. КЕККОНЕНЭЙ СССР-тэ ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

Финляндиин Республикын Президент Урхо Калева Кекконен Советскэ Союзда ерээд, эндэ сентябриин 2—3-да байгаа. Президент Ленинградта, тэрэшэлэн Светогорскын целлюлозно-саарһанай комбинадта хүрэһэн байна. Тус комбинадые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ Финляндиин фирмэнүүд хабаадажа байнхай.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин энэ ерэлгын үедэ Президент Кекконентэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна.

Совет-Финляндиин харилсаанай асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ тодорхойгоор хаража үзэгдөө. Хоёр оронoй хоорондын харилсаан политическэ, худалдаа наймаанай-экономическа, научно-техническэ, соёлой ба бусад һалбаринуудта амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна гэжэ хоёр тала сэдьхэлээ ханан тэмдэглэбэ. Советскэ Союзай ба Финляндиин хоорондохи түгэс харилсаа холбоое Хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай 1948 оной договорой үндэһөөр улам гүнзэгырүүлхын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые саашадаа абаха гэжэ хоёр оронoй эрмэлзэдэг байһыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ба Финляндиин Президент лаблан элирхэйлбэ.

У. Кекконен, А. Н. Косыгин уласхоорондын оршон байдалда хабаатай асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа мэдэлсэхэдээ, бүхы дэлхэй дээрэ, түбхын түрүүн Европодо шахардуу байдалай улам һуларжа байһые һайшаан тэмдэглэбэд. Энээнние бүхы оронуудай хамтын хүсэлэлгөөр улам батадхалгын шухала удха шанартай байһые тэмдэглээ. Иимэ уг зорилго шиидхэбэл, Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй хоёрдохи, гурбадахи шатануудай унжагайруулагдангүй, амжалтатайгаар дүүрэлгэдэ туһа хүргэхэ һэн гэжэ хоёр тала этигэнэ.

Европодохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбооной саашанхи зорилгонуудые хаража үзэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Ниитын ондо ондоо байтууламжатай гүрэнүүдэй хоорондын иимэ харилсаа холбоое бүхы Европодо, ямаршье доромжолгогүйгөөр хүгжөөхэ шухала гэжэ СССР ба Финлянди тоолоно, энэ шэглэлээр өөһэдынгөө зүгһөө сагүргэлжын оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха байха.

Заншалта хани барисаанай үнэн сэхэ оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүд совет хүтэлбэрилэгшэдэй ба Президент У. Кекконенэй хоорондо ходо үнгэргэгдэдэг харилсаанай үргэлжэлэл болоо, Советскэ Союзай ба Финляндиин хани барисаае этигэлсэлгые улам батадхаха хэрэгтэ туһа хүргэхэ байха.

Финляндиин Республикын Президент У. Кекконен сентябриин 3-да нютагаа бусахаяа Светогорскһоо мордобо. (ТАСС).

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо тухай

ЗҮБЛӨӨН-СЕМИНАР

Улаан-Үдэ хотодо Соведүүдэй байшангай ехэ зал соо үсэгэлдэр, сентябриин 4-дэ «Эрдэм» техникын хүгжэлтэ ба Зүүн-Сибирьтэ хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо тухай» асуудалаар зүблөөн-семинар нээгдэбэ. Энэ хуралдаанда 11 хизаар, область болон автономито республикануудай эрдэмтэд, лекторнууд, хамта хоёр зуугаад түлөөлэгшэд хабаадана. Эндэ ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин түрүүлэгшэ, ВАСХНИЛ-ай вице-президент **Ираклий Иванович Синягин**, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент **Владимир Алексеевич Кубышев**, ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин научна хүдэлмэрилэгшэ, экономическа эрдэмэй кандидат **Николай Леонтьевич Ковач**, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент (Эрхүү хотын) **Пётр Лазаревич Гончаров**, Тувын АССР-эй Хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшо **Александр Константинович Бакулин** гэгшэд хабаадажа, лекцинүүдые хэхэ байна.

Зүблөөн-семинарай нээгдэхын урда тээ Буряадай АССР-эй ажалшадай юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан тухай КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** богонихоноор хөөрэжэ үгэһэн байна.

Энэ зүблөөн-семинар ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделенеэр, КПСС-эй Буряадай обком, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй «Знание» бүлгэмүүдэй правлениинүүдээр зарлагдаһан байна. Зүблөөн-семинарые ВАСХНИЛ-ай академик нүхэр **И. И. Синягин** нээһэн байна.

Түрүүшын үдэр сугларгашад хоёр лекци шагнаа. «Сибириин хүдөө ажахын эрдэмэй хүгжэлтэ ба хүдөө ажахыда эрдэм техникын туйлалтэ хэрэглэхэ тухай» асуудалаар ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин түрүүлэгшэ **И. И. Синягин** лекци уншаа. «Хүдөө ажахые оньһожоруулха ба электрижүүлхэ түрүү шэглэлнүүд тухай» хоёрдохи асуудалаар ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент **В. А. Кубышев** лекци хээ.

Зүблөөн-семинарай хүдэлмэри мүнөөдэр үргэлжэлхэ.

БҮХЫ ХҮСЭН—ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА

Манай совхозой үбһэ хуряалгын, силос, сенаж даралгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Бороо хураһаа боложо гээгдэлдэ ороһон энэ шухалын шухала кампаниие эрид түргэдхэхэ талаар ябуулһан эмхидхэлэймнай горитой хүдэлмэри ашаа харюулжа байна. Тэжээл бэлэдхэлгээе заашье һуладхангүй ногооной, хагдартар ургэлжэлүүлхэ зорилготойбди. Сабшаха ногоон яһала бии. Силос даралга һая эхилжэ байна.

Мүнөө үедэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ оньһожоруулагдамал 4 бригада хүдэлнэ. Тиихэдэ хонишодой 14 звено, һаалишадай, үхэршэдэй, гахайшадай, адуушадай 6 коллектив сабшалан дээрэ хүдэлжэ байдаг. Гадна силос, сенаж дарадаг хоёр бригада эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр хэрэгтэй техникээр, зэмсэгээр, шэрэхэ автомашинануудаар хангагданхай.

Үбһэшэдэй коллективүүд бултадаа түсэбтэ даабаритай, тэрэнээ дүүргэхэ зорилго хараалһан социалис уялга абанхай юм. Тэрээнтэй хамта совхозой дирекци, партком, рабочком үбһэшэдэй дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй гурим зохёожо, бултанай һонорто табиһан байна.

Ажахын үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ 3-дахи отделениин (эрхилэгшэнь Д. Д. Соктоев, партбюрогой секретарь О. Д. Бадмаев) илажа ябана. Эндэхид бултанһаа ехэ үбһэ һурилжэ абанхай. 12,5 мянган центнер үбһэ абаха уялгатай. Тэрэнээ мүнөө 9 мянганһаа үлүүлжэ ябана. 3-дахи отделениин үбһэшэд хахад һарын туршада дирекциин, парткомой, рабочкомой дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

Энэ отделениин хонишодһоо бүридэһэн КПСС-эй гэшүүн Д. С. Батуевай, Р. Цыбиковэй, А. Жигжитовэй хүтэлбэрилдэг звенонууд тус тустаа 500 гектар үбһэ һурилжэ абанхай. Үбһэнэйнь шанар ехэ һайн. Тиихэдэ үнинэй коммунист Ц-Д. О. Бармитовай эмхидхэһэн үбгэд, хүгшэдһөө бүридэһэн звеногой ажал хэрэг магтамаар. Тэдэнэр 300 гаран центнер үбһэтэй болонхой. Залуу коммунист Мыдыгма Раднаева өөрынгөө һурэг хониндо гэжэ 350 центнер үбһэ сабшажа, һури болгоод байна.

Иимэ жэшээнүүд олон. Тиихэдэ совхозоймнай пенсионернүүд үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ. Урданай коммунистнүүд Д-Н. Д. Бальжинимаевай, Д. С. Санжиевай эдэбхитэй ажал хүдэлмэриие эндэ магтангүй гаража лашье болохоор байна.

Коммунист А. Д. [illegible] гурбадахи отделениин оньһожоруулагдамал звеное толгойлдог юм. Эндэ олонхинь партиин гэшүүд, комсомолшуул. Тиимэһээ энээнээ партийно-комсомольско бригада гэжэ нэрлэдэгбди. Тиигээдшье эдэнэр энэ нэрэдээ хүрэнэ, үльгэр жэшээ харуулан хүдэлнэ. Нормоёо үлүүлээгүй үдэр гэжэ одоо байхагүй. Хоёрдохи отделениин үбһэшэд баһал эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. Үбһэ абаха даабаряа 70 гаран процент болгонхой. 6.000 центнер үбһэн һурилэгдэнхэй.

Коммунистнууд болон комсомолшуудые олоор, звено, бригада бүхэндэ хүртэсынь зэргээр хубаарилһанай, звеновод, бригадирнуудаар партиин гэшүүдые табиһанай ашаа туһаар үбһэ хуряалга, силос болон сенаж даралга урдапайхиһаа эмхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр бүтэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Хура бороотой үрдилдэн ябажа хэһэн ажалнай үбһэшэдэй амжалтаар гэршэлэгдэнэ.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэмнай нютагаймнай эмхи зургаануудай коллективүүд ехэ туһа хүргэнэ. Тэдэ туд бүридөө даабаритай юм. Тэрэнээ бэелүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Жэшээнь, Түгнын хүдөөгэй соёлой байшангай, Түгнын сельэнергын коллективүүд даабаряа 200 процент дүүргээд байна. Түгнын совхозрабкоопой хүдэлмэрилэгшэд 175 центнер үбһэ хуряажа һурилхын орондо 250 центнер болгоо. Тиигэбэшье тэдэнэр хажуураа хаягүй, сабшалан дээрэ хүдэлһөөр.

Иигэжэ ажалшадай нэтэрүү хүдэлмэриин ашаа туһаар, шефүүдэй баян туһаламжаар совхознай яһала ехэ үбһэ абаад байна. Түсэбнай ехэ. Мүнөө хорёодһоо нааша центнер үбһэн һурилэгдөө. Сенаж дараха түсэб үлүүлэгдөө. 7.100 центнер шэмэтэ тэжээл нүхэн соо дарагдаад байна. 3030 тонно силос дарагданхай. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Совхозой партком үбһэшэдэн үдэр бүриин эрилтые хангажа, тэдэнээ һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ гэжэ ехэтэ оролдоно. Гадна тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри таһалгаряагүй ябуулагдана. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, нютагай интеллигенциин түлөөлэгшэд үбһэшэдэй хүндэтэй айлшад гээшэ. Соёлой байшангай директор П. П. Перелыгинагай хүтэлбэрилдэг агитбригадын ажал ябуулгые магтамаар.

Социалис мүрысөөнэй дүн табан хоног бүхэндэ согсологдожо байдаг. Тиихэдээ түрүүлжэ гарагшадта дамжуулгын Улаан туг, улаан вымпелнүүд барюулагдана. Эгээл эрхимүүдэй нэрээр ажалай алдар солын улаан туг совхозой центртэ үргэгдэнэ. Тиихэтээ хамта саг соогоо гаража байдаг ханын һонинууд, дайшалхы, сахилгаан хуудаһанууд дээрэ дутуу дунданудые элирхэйлһэн, гээгдэлдэ орогшодые эрид шууд шүүмжэлһэн зүйлнүүд хамтымнай хэрэгэй ябасада һайнаар нүлөөлнэ, урагшань татана.

А. ДОРЖИЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймаган «Эрдэм» совхозой парткомой секретарь.

ФОТОРЕПОРТАЖ

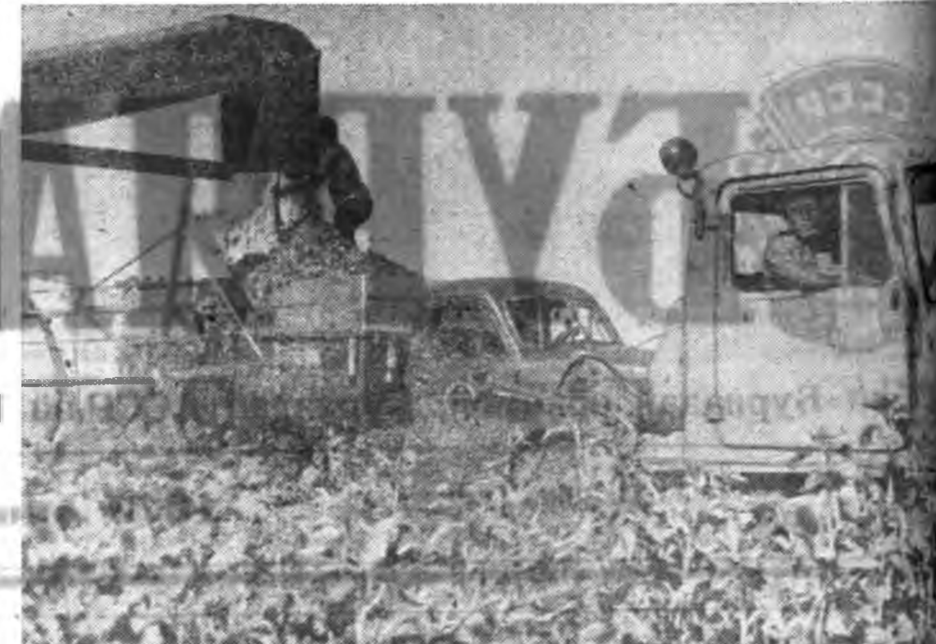

СИЛОС ДАРАЛГА ДҮҮРЭБЭ

Силосэй ургамалнуудай тэгтууритай баян ургаса абажа, ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэдэг Онохойн совхозой гурбадахи отделени бүхыдөө 800 тонно силос һайн шанартайгаар даража, энэ хүдэлмэреэ эгээн түрүүлэн дүүргэбэ.

— Нажартаа хура бороотой байжа, силосэймнай ургамалнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ургаа. Юрэдөө нёдондоной хиһоо ехэ силос даража байнабди. Мүнөө гурбадахи отделениин механизаторнууд һүүлшынгээ нүхэ дүүргэжэ байна. Ошожо харахадатнайшье болохо. Холо бэшэ юм. Тосхондо дүтэхэнэ, — гээд, рабочкомой түрүүлэгшэ Василий Митрофанович Мурзин хэлэхэ зуураа, стол дээрэхи дансануудаа аятайханаар һугалга соогоо хабэ.

Совхозой конторһоо гараһаар, хүнгэн автомашинада һуужа, Шэнэ-Хүрбэ һууринай захада оршодог кукурузын полидо хүрэжэ ерэхэдэмнай, силосэй ургамалнуудые хуряадаг 9 комбайн хойно-хойноһоо һубаринхай, аалиханаар урагшаа дабшажа ябаба. Хүнэй зэргэ үндэрөөр ургаһан кукуруза комбайнай хурса хажуурта отологдоод, эшэ набшань тэрэ дороо хэршэгдэжэ, хажуушаа һоройжо гараһан ута хоолойгоор автомашинын кузов соо таһалгаряагүй бад-бад унана. Тэрэнииень хоёр залуу хүбүүд түмэр асаараа тараажа, нягтаруулан гэшхэнэд.

— Эндэ бүхыдөө 240 гектар кукуруза таригданхай. Мүнөөдэртөө энээнээ хуряажа дүүргэхэмнай. Иигээд лэ эндэһээ хоёрдохи отделенидэ ошохобди, — гэжэ комбайнер Георгий Иванович Вильмов хэлэнэ.

Һүүлшынгээ үдэр ажаллажа, кукуруза хуряалгаа дүүргэжэ байһандаа баярлаһан механизаторнууд комбайнуудаа нэгэ жэгдээр шэрэжэ, арюунаар сабшана. Заримдаа болдогтоһон газарта хажууряа үргэн татажа, тракторяа аалияар ябуулна.

Эдэ олон комбайнуудай урда ябаһан механизатор Александр Жданов автомашинын кузовай эшэ набшаар дүүрэхэ дүтэлхэдэ малай ферэмэ тээшэ зурыһан харгы руу хирэ-хирэ болоод лэ шэртэхэ юм. Уданшьегүй тэргэтэй «Беларусь» тракторай ерэжэ ябахыень хараһаар малгайгаа абажа даллана. Иигэжэ эндэхи механизаторнууд кукурузаяа һаадгүй хуряажа байба.

Кукурузын эшэ набша ашаһан автомашина, тракторнуудынь мүн лэ һубарилдан, фермэ тээшэ сэхэ шэглэнэд. Эгээл энэ үедэ комбайн шэрэһэн трактор жолоодогшо Георгий Вильмов тэргэтэй «Беларусь» тракторай эзэн Анисим Родионовто хандажа:

— Ильямнай яашоо гээшэб, Юундэ ерээгүйб. Юрэдөө таанад һаатангүй [illegible]даа. Үдэ болотор [illegible] үзэе. Хэды болотор [illegible] бэбди, — гэжэ яаран [illegible]лэнэ. Харин тэрэнь [illegible]һэн янзатай толгойгоо хёод, түргэхэн саашаа [illegible].

Иигэжэ тэрэ наран [illegible] совхозой гурбадахи от[деле]ниин механизаторнууд һүү[лшын] поли дээрэхи кукурузын ургаса сүлөөгүй [illegible] одоошье эсэстэнь хуря[агдаа] гаа һэн.

Ц. ЦЫРЕНЖАП[ОВ]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [illegible]ниин һүүлшын поли[до] (Зүүн гарһаа, комбайнер Г. И. Вильмов А. В. [illegible] хоёр.

Авторай ф[ото].

Загарайн аймаг.

АЖАХЫДАА АЛДАРШАБА

Екатерина Сыреновна Мункоковае «Коммунизм» колхоздо, мүн бүхы Агын аймаг соо мэдэхэгүй хүн хомор байха. Энэ нүхэр тус колхозой хонин ажалда хорёод жэл соо хүдэлһэн байна.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ тэрэнэй мэргэжэл шадабариин ёһотой шалгалта болоо һэн. Ушарынь юуб гэбэл, тиихэдэ ехэ саһан ороһон, үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Тиимэһээ энэ нүхэр олон жэлэйнгээ дүй дүршэлые анхаралда абажа, хони хурьгадаа зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ асуудалда онсо анхарал табяа һэн.

Энэ нүхэр малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байгаа. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа, һанаһандаа хүрэжэ шадаа. Екатерина Сыреновнагай отарада хамтадаа 260 эхэ хонин бии юм. Үнгэрэгшэ түл абалгын үедэ бүхыдөө 246 хурьга абажа, хоролто гарзагүйгөөр томо болгоһон байна. Тиихэдэ хонин бүриһөө 3 килограммһаа үлүүтэй нооһо хайшалжа, түсэбтэ даабарияа үлүүлһэн байна.

Һаяхан «Коммунизм» колхозой правлени болон партийна организаци хонишодой ажахын жэлэй дүнгүүдые согсолбо. Тиихэдэ Екатерина Сыреновна Мункоцова социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, «1973 оной эрхим хонишон» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаһан байна. Ажалша бэрхэ энэ хонишон һайнаар хүдэлһэнэйнгээ түлөө нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа һэн.

Нүхэр Мункоцова зунай сагта хонидой бэлшээриие зүбөөр эмхидхэжэ, тэдэнээ һайнаар таргалуулаад, бултыень үрэжүүлхын түлөө ехэтэ оролдон ажаллажа байна.

П. ЖУЖАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Е. С. Мункоцова.

Авторай фото.

ШИИДХЭХЫ ЖЭЛДЭ—ЭРШЭТЭ АЖАЛ

КОМСОМОЛОЙ АЖАБАЙДАЛ

1973 он хадаа юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлынь болоно гэжэ хүн бүхэн ойлгоно. Тиимэһээ манай Яруунын аймагай комсомолшууд болон залуушуул габшагай ажалаараа, эдэбхи үүсхэлтэ хэрэгээрээ энэ жэлэй түсэб, уялгануудыс дүүргэхэ ехэ тэмсэлдэ хам оролсоно, хаба шадалаа мэдүүлэн хүдэлхэ гэжэ оролдоно.

Манай райком болон колхоз, совхозуудай комсомолой комитедүүд олон хэмжээ ябуулгануудые хараалханхай юм. Тиихэдээ комсомол залуушуулаа хүдөө ажахын элдэб һалбаринуудта таараха руунь хубаарилан табиха гэжэ хүсэлөө яһала гаргаа.

Эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай нэн түрүүн тогтохо ушар гарана. Юуб гэхэдэ, энэмнай организаци бүхэнэй хүдэлмэриин гол хэрэгынь болоно бшуу.

Аймаг доторнай 45 эхин организаци бии. Эдэнэй хүдэлмэри хаа хаанагүй һайн ябана гэхын аргагүй. Теэд бүхы дээрээ аймагай организаци муу байдалтай гээ хада баһал алдуу гарашаха. Юрэл зарим организацинуудай бирагүй хүдэлмэри доошомнай татахаяа һанана. Тиимэ организациие өөдэнь татаха асуудал эрхэ бэшэ гараха зэргэтэй. Райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Дамби Дамбаев, инструктор Василий Телесов хоёр һаяхан Инсэнгын, Яруунын совхозуудаар хэдэн хоног соо ябажа ерээ. Тэндэхи организацинууд муушагаар хүдэлдэг болонхой. Райкомой хүдэлмэрилэгшэдэй тэндэ хэһэч юумэнэй үрэ дүн хожомоо мэдэгдэхэ байха.

Комсомолой хамтын суглаанууд эмхидхэлэй хүдэлмэриин үндэһэн хэрэгынь болоно. Гэбэшье, һүүлэй мэдээнэй ёһоор 45 организациин 16-ниинь суглаагаа саг соонь хэдэг байна. Иихэдээ олонхи организацинууд илангаяа зунай һарануудта суглаа зарлаагүй болоно. Теэд нарилан хараа хадамнай, суглаа хээгүйшүүлэй олонхинь һургуулиин организацинууд болоно. Зүгөөр Витимэй совхозой, Нарһатын территориальна организацинуудай хамтынгаа суглаа хээгүйнь тон муу.

Жэлэй эхинһээ хойшо 227 хүбүүд, басагад комсомолдо абтаа. Тэдэнэй алишье талаараа һайн бэлэдхэлтэй байһыень заабол тэмдэглэмээр гээд һанагдана. Тэдэмнай ажалай түрүүшүүл, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадагшад болоно.

Комсомолой ажал ябуулгын гол хэрэгынь союз доторой хүдэлмэри болоно. Тэрэнэй хэмжээнһээ урдаа табиһан зорилгонь дулдыдаха байна. Тиимэһээ энэ асуудал тушаа бага зэргэ тогтогдобо.

Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы удха шанартай жэлэй түсэб, уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхэ ехэ тэмсэлдэ аймагаймнай залуу үетэн зориг түгэлдэрөөр оролсоо юм. Жэшээнь, комсомолец, тракторист Виктор Толстопятов хабарай тарилгын үедэ үдэрэйнгөө даабариие ходо 150 процент хүрэтэр дүүргэжэ ябаа. Мүнөө үедэ энэ нүхэр силос даралга дээрэ хүдэлжэ, баһал һайн амжалта туйлана.

Аймагай трактористнуудай конкурсын болоходо тэрэ нэгэдэхи һуурида гаража, аймагай чемпион болоо һэн. Тиихэдэ хоёрдохи һуурида комсомолец Юрий Донсков гараа. Бүхы дээрэнь харахада конкурсдо хабаадаһан 37 трактористнуудай хорининь залуушуул һэн.

Мал ажал дээрэ комсомолшууднай олоороо хүдэлнэ. Энэ баярламаар хэрэг гээд һанагдана. Һайнааршье ажаллана. «Коммунизм» колхозой комсомол басаган Соёлма Доржиева ахалагша хонишоной туһалагшаар хүдэлжэ, үнгэрэгшэ үбэл намарай ажалай дүнгөөр 100 эхэ хониноо 115 хурьга тобир тарганаар тэнжээлсээд, хонин бүриһөө 3,870 килограмм нооһо хайшалжа абалсаа һэн. Нарһатын совхозой залуушуулай хүсөөр 1.012 хурьган абтаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулагдаа.

Хониной нооһо хайшалалгын үедэ комсомолшууд болон залуушуул эршэтэйгээр ажаллаа. «Коммунизм» колхозой Сэсэгма Норбоева, Доржо Цыренов, Инсэнгын совхозой Баяр-Ханда Шойдопова, Цырен-Дулма Цыбанова, Галсан Долсонов, Баяр Цыбикдоржиев гэгшэд илангаяа амжалтатай хүдэлжэ, 300-һаа 755 толгой хони арбаад хоног соо хайшалжа гараа һэн.

Хонинюй нооһо хайшалагшадай аймагай конкурсдо комсомолшууд болон залуушуул бага бэшэ амжалта туйлаа бэлэй.

«Коммунизм» колхозой комсомолшууд болон залуушуул 6.728 хонинюй нооһо хайшалаа. Энэнь эжахын бүхы хонидой хахадынь шахуу болоно.

Һаалишадай ажал хүдэлмэри хаража үзөө хада Ульдэргын түрүү комсомолец Дашанима Дондоков яһала амжалтатай ябана. Тэрэ 1972 ондо колхоз соогоо нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн. Мүнөөшье эршээ алдаагүй, түрүү зэргэдэ алхалһаар.

Эдэ нэгэ хэдэн жэшээнүүд дээрэһээ харахада, залуу үетэнэй хамтын хэрэгтэ оруулжа байһан хубитань горитой гэжэ тэмдэглэмээр.

Мүнөө ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байна. Аймаг соо комсомол-залуушуулай 11 звено, 13 агрегат, ногооной гурил татадаг АВМ-0,4 түхеэрэлгэтэй залуушуулай дүрбэн коллектив эмхидхэгдээ. Үбһэндэ ябажа байһан залуушуулай тоо хоёр зуунһаа үлүү. Тэдэнэй 164 хүниинь ВЛКСМ-эй гэшүүд.

Һүүлэй үеын мэдээгээр комсомолшууд болон залуушуулай хүсөөр 1.600 центнер набшаһата тэжээл, 1.800 центнер ногооной гурил, 1.600 гаран центнер сенаж дарагдаад байна.

Тобшолон тэмдэглэхэдэ, аймагаймнай залуу үетэн энэ жэлэй шиидхэхы жэлдэ бэелүүлхээр абаһан уялганудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хам оролсожо, зарим тэды амжалта туйлажа байна. Жэлэй дүүрэтэр оройдоол дүрбэ һара үлэбэ. Энэ хугасаада бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, амжаһан амжалтаяа бүри арьбадхаха зорилготой.

А. ОРЛОВ.
ВЛКСМ-эй Яруунын райкомой нэгэдэхи секретарь.

МОСКВА. «Мосстрой»—27» гэжэ хабсаралгын трестын барилгашад ажалай гайхамшагта амжалтануудые туйлана.

Ажадаа зүбөөр эмхидхэлгэ, ажалай түрүү аргануудые нэбтэрүүлгэ, барилгын материалнуудые гамтайгаар хэрэглэлгэ—эдэ бүгэдэ энэ жэлэй түсэбые декабриин 28-да дүүргэхэ арга олгохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадирнууд Алексей Фомичев, Евгений Пупач гэгшэд (зураг дээрэ — наада таладань, зүүн гарһаа) үнинэй нүхэсэдэг. Хэдэн жэлэй саада тээ тэдэнэр нэгэ бригадада ажалладаг байһан, харин мүнөө трестын түрүү бригадануудай хүтэлбэрилэгшэд болонхой. Тэдэнэй бригадануудкоммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй. Зурагай саада таладань—барилгашад Анна Меринова, Евгений Апухтин.

ТАСС-ай фотохронико.

ПЛЕНУМ БОЛОБО

КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой пленум зарлагдажа, тэндэ эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр Д. М. Цыреновые КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретариин ба бюрогой гэшүүнэй уялгаһаа пленум сүлөөлбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр П. И. Бутковский һунгагдаа. Нүхэр Бутковский Хойто-Байгалай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлжэ байһан юм.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ партиин обкомой бюрогой гэшүүн, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр А. Б. Бардонов хабаадалсаа.

КОЛХОЗОЙ УСТАВ—ХАМТЫН АЖАЛАЙ ХУУЛИ

НАРИН ХИНАЛТА ХЭРЭГТЭЙ

Хамтын ажалай үндэһэн хуули болохо колхозой Уставые наринаар сахиха гээшэ хүдөөдэ социалис демократиие улам хүгжөөхэ, колхозой гэшүүдэй эдэбхи үүсхэлые үшөө ехээр бадаруулха хэрэгтэ шиидхэхы удха шанартай гэжэ нёдондо июнь һарада болоһон Колхозуудай бүхэроссин Совет дээрэ элидхэл хэхэдээ РСФСР-эй хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшо Н. В. Даниленко хэлээ һэн.

Тиимэһээ колхозой Уставай хэр зүбөөр сахигдажа байһаниие хинан шалгажа байха тухай тусгаар тогтоол тэрэ бүхэроссин Совет дээрэ абтаа бэлэй.

Хэнэйшье мэдэһээр, колхозой Жэшээтэ Уставые наринаар сахяад байгаа һаа, ажахын бүхы һалбари урагшатайгаар хүгжөөгдэхэ, гүрэндэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха түсэб, даабаришье амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ, гэшүүдэй һуудал байдалшье ходо һайжарха, колхозой үйлэдбэриин-финансова ажал ябуулгадашье һайнаар нүлөөлхэ байна.

Колхозой Жэшээтэ шэнэ Уставай баталагдаһанһаа хойшонхи үе соо ажахынуудта ямар хубилалта болооб, юун хэгдээ гээшэб гэжэ харахада, һонирхолтой тоонууд тобойжо гарана. Буряадай АССР-эй колхозуудай бүхыдөө абаһан продукциин хэмжээн нёдондо 72,5 миллион түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али 1965 онойхитой сасуулхада, 113 процент болоо. Энэ үеынхитэй сасуулхада мяха абалга 23 процентээр, һү — 20, нооһо абалга — 31 процентээр ехэ болоһон байна.

Колхозой Уставай эрилтые наринаар сахиха, ажалай журам шангадхаха хэрэг эдэ бүгэдэ горитой нүлөө үзүүлээ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Гэхэтэй хамта шалгалтын дүн дээрэһээ харахада, зарим колхозуудта Жэшээтэ Уставай эрилтэ ёһоор сахигданагүй, хамтын ажалай нангин хуули хазагайруулагдана гэжэ элирээ.

Нёдондо, энэ жэлдэшье республикын хүдөө ажахын министерствын мэргэжэлтэд аймагуудай хүдөө ажахын управленинуудтай хамта Прибайкалиин, Хурамхаанай, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Зэдын, Захааминай, Түнхэнэй аймагуудта колхозой Уставай хэр сахигдадагые шалгажа үзэбэ.

Эрхим шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүдые шадаал һаа ехээр абахын, ажал, мүнгэ, зөөри багаар гаргажа ехэ продукци абахын тула үйлэдбэриие шэнэ түрүү аргаар эмхидхэхэ, эрдэм наукын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн Уставай гол шухала эрилтэ олохон ажахынуудта бэелүүлэгдэнэгүй. Ажахыгаа хуушанайхяараа эрхилхэ, элдэб үлүү гаргаша хэхэ, хамтын зөөри алмахагүй ябадал зарим колхозуудта үшөөл үзэгдэһөөр. Жэшээнь, Прибайкалиин аймагай колхозуудта суглаа, зүблөө үнгэргэхэдөө һүүлдэнь сайлалга хээбди гэжэ хамтын мүнгэ зөөри ехээр гаргашалха, үрилтэ хоролто оруулха, эд хэрэгсэл, эдеэ хоолой зүйлнүүдые муугаар хадагалжа, гутааха, муудхааха ушар олон үзэгдэнэ.

Захааминай аймагай колхозуудта хамтын суглаан хаһа саг соогоо үнгэргэгдэдэггүй байна. «Красный Октябрь» колхоздо харууһанай мууһаа боложо, гарзалһан, үгы болгоһон үхэр малай сэн зэмэтэй зондонь түлүүлэнгүй, миин лэ тооһоо гаргажархидаг байна. Тэрэшэлэн колхозой газарые эзэн бусаар эдлэн хэрэглэхэ, ехэхэн мүнгэ зөөри гэшүүдтэ үгөөд, тэрэ үриненв удаан саг соо нэхэжэ абадаггүй баримта бии.

Нёдондо республикын 22 колхоз үйлэдбэриин гол фондые ехэ болгохо талаар хубаагдадаггүй фондодо мүнгэ зөөри оройдоо нэмэжэ оруулаагүй. Ажахыһаа оруулһан сэбэр олзо доходоо элдэб доторой хэрэглэмжэдэ гаргашалжархина. Хамтын зөөридэ һалаанаар, эзэн бусаар хандадаг, үрилтэ хоролтодо оруулдаг, ажалай журам эбдэдэг хүнүүдтэ Уставай ёһоор хэмжээн абтанагүй. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүнүүдтэ элдэб яла ашаха, ажалай түлөөһэнэйнь мүнгые дараха гэхэ мэтэ хуули буса ябадал гаргана.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, Буряадай республикын колхозуудай Совет колхозой Уставые, хамтын ажалай демократиин эрилтые сахиха талаар РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной [illegible] 10-най тогтоолые дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээ абажа колхозуудай, аймагуудай хүдөө ажахын управлениин хүтэлбэрилэгшэдые [illegible]гална.

Ажахынуудта колхозой Уставай хэр сахигдажа байһаниие, колхозуудта [illegible] шалгалтын хүдэлмэриин [illegible] байһаниие шалгажа байжа аймагуудай колхозуудай Соведтэ һануулна.

Мүн тэдэнэр колхозуудай [illegible]бан жэлэйнгээ түсэбые [illegible]раар бэелүүлнэб, эдеэ [хоолой] зүйлнүүдые гүрэндэ худал[даха] даабаряа хэр дүүргэнэб, [үйлэ]дбэриие ашаг үрэ [ехэтэй] болгохо, ажалай бүтээсэ [ехэ]шэлүүлхэ талаар юу [хэнэб] гэжэ баһал шалгажа [байха] зэргэтэй. Нэгэ үгөөр [хэлэхэдэ,] хамтын ажалай үндэһэн [хуу]ли колхозой Жэшээтэ [Уста]вай эрилтын хэр сахигда[жа байһые] нарин нягтаар ходо [хинажа] шалгажа байха гээшэ [шу]хала хэрэг болоно.

Г. ИЛЬ[illegible]
Буряадай колхозу[удай] республикын Со[ведэй] харюусалгата секре[тарь].

Цэдэн ГАЛСАНОВ

АЛМА-АТАДА ЭЛЬГЭЭҺЭН БЭШЭГ

АЗИ, АФРИКЫН ОРОНУУДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ V КОНФЕРЕНЦИДЭ

Ан түбидэ түрэhэн
Азиин зүрхэн—нютагтай
Буряад хүнэй бэшэhэн
Булган тэмдэг баригты!

Ази, Африкын дуушадай
Алма-Атада жэргэхэдэ,
Арадай уран хууршадай
Алтаган нэрьехэдэ,
Ан түбидэ түрэhэн,
Азиин зүрхэн—нютагтай
Буряад зоной үмэнэhөө
Баглаа шүлэг эльгээнэм.

...Мүгэеэ богоол болгоод,
Нүгөөдыень дарлан
бузарлаhан
Нимбэг муухай нүгэлэй
Нэрбэн гараhанhаа
эхилээд, —

Тэнгэри бүрхэг үүлэтэй,
Түби бүхэндэ харлаа hэн.
Аминай бэшэ, үхэлэй
Аянгын гал сахилаа hэн.

Тэнгэриин шарай
хубилжа,
Саг үеүүд hэлгэбэ,
Тэмсэлэй эхин хурсадажа,
Сахилгаан улам эршэдэбэ.

Орон бүриин,
Улад бүриин,
Үндэhэ бүриин,
Үнгэ бүриин
Үри хүбүүд —
Үнэн хүнүүд
Эрхэ сүлөөгэй туг
хиюраа

Эрэлхэгээр хурылаа!
Урна, дурна оронуудташ,
Умари, үмэнэ
нютагуудташ,
Халуун, дулаан,
бүлеэндэш,
Хада, тала, элhэндэш
Хүрэнгэтэн баяшуул
сухаряа,
Хүдэлмэришэн, таряашан
добтолоо!..

Энээн тухай дуулаhан,
Энээн тухай хуурдаhан
Хоёр агуу түбиин
Хонгёо дуушад сугларaад,
Гунан ехэ дайдаяа
Гурган дуудан
жэргэхэдэнь,

Эрхэ ехэ сүлөөгөө
Эгэшэг дуугаар
эльгээхэдэнь,
Болбосоронгы түрэлтэн
Булта анхаран талархана,
Жэгшүүритэ үзэлтэн
Жэдэн, хоролхон
шагнаархана...
Алма-Атын аялга
Алтан дэлхэйдэ
дуурхаха,
Алма-Атын урялга
Арбан зүгтэ суурхаха!

...Ан түбидэ түрэhэн,
Азиин зүрхэн—нютагтай
Буряад хүнэй бэшэhэн
Булган шүлэг баригты!

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

УУЛЫН ХАРГЫНУУДААР...

...хуряалга түлэг дундаа ...а байна. Хура бороотой... hаань, үбhэшэднай адуу ...тэжээл бэлдэхын түүлэ... оролдожо, наратай үдэр... шадамараар хэрэглэн ...лаа.

...аминай аймагай соёл... адуу малда тэжээл бэлэд... үедэ хүдөөгэй ажал... үбhэшэдые хангаха та... хэмжээ ябуулгануудые ... тэдэнээ hайнаар ... хойноhоо оролдоно. ... ордонгуудай, хүдөөгэй ... хүдэлмэрилэгшэд, ... библиотекарьнүүд үб... звенонуудта, малай ... гүүртэнүүдтэ саг үргэл... ханын газетэ, «Са...», «Дайшалхы хууда...» гарана, социалис ...дүн гаргалсана.

...хүдөөгэй библиоте... Г. Ж. Жамбалова, ...соёлой байшангай ди... С. Б. Ардаев, Хамниин ... байшангай директор ...маева, Ёнгорбойн соёлой ...гай директор П. Хайду... hайханай хүтэлбэ... А. Шагдурова, Үлэг... соёлой байшангай дирек... Д. Соктоева, Шара-Азар... хүдөөгэй библиотекые ... В. Дашацыренова, ав... ...үүдые даагшад Т. Ш. ... Б. А. Толстихина бо... бусад хүдөөгэй ажалшадые ... культурын талаар ханга... ...гые hайнаар эмхидхэ... ...ал хүдэлмэреэ hайнаар ...на.

... хүдэлмэрилэгшэдэй үүс... малшадай гүүртэнүүд, ... хуряагшадай звенонууд ... саг үргэлжэ концерт... табигдана, шэнэ ном, ... журналнууд абаашаг... Жэшээлхэдэ, Санагын бо... Цахирай соёлой байшан... агитационно-уран hай... бригаданууд богонихон ... соо 200 гаран үбhэшэд, ...та концертнүүдые ха... үрдиhэн байха юм. ... Санагын совхозой бо... «Коммунизмын зам» кол... үбhэшэдтэ, холын мал... оhоhон байна.

... ВЛКСМ-эй райко..., аймагай худалдаа наймаа..., библиотекын, аймсоведэй ... комой соёл культурын ... хүдэлмэрилэгшэд XXII ... съездын нэрэмжэтэ кол... үбhэшэд, малшадта ошо... гурбан үдэрэй туршада ... концертнүүдые харуулhан,

уласхоорондын байдал тухай лекцинүүдые уншаhан, эд бараа, эдеэ хоол худалдаhан байна. Тэрээгүүр ябажа ерэhэн соёлшод иигэжэ хэлэнэ: «Хамни нютагай үбhэшэд гомдолтойшог. Юундэб тэхэдэ, Хамниин хүдөөгэй худалдаа наймаанай нэгэдэлэй автолавка үбhэшэд дээгүүр ябанагүй. Харин тиихэдэ хүршэ Цахирай сельпогой хүдэлмэрилэгшэд, автолавкын жолоошод эндэ ерэжэ, наймаа хэнэ».

hанаад үзэе. Цахирай сельпо худалдаа наймаа хэдэг өөhэдын газартай. Тиибэшье өөhэдынгөө участок дээрэхи хүн зониие хангажа дүүргээд, хүршэнэрэйнгөө хүнүүдтэ ошоно ха юм. Энэнь hайшаалтай. Харин Хамниин хүдөөгэй худалдаа наймаанай нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд үбhэшэдтэ эд бараа, эдеэ хоол худалдахаяа ошонгүй, hанаа амархан hуужа байха юм.

Комплексно аргаар хүн зониие хангаха тухай hүүлэй үедэ ехэ хөөрэлдэнэбди. Үнэхөөрөөшье энэ онол арга ехэ hайн ха юм. Юундэб гэхэдэ, библиотекарь, клубай, худалдаа наймаанай, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, лекторнууд нэгэ автомашинаар ябажа, хүрэхэ газартаа хүрөөд, хүн зониие олон зүйлэй талаар гансата хангажа шадаха байна. Энэ талаар Санагынхид яhала дүршэлтэй болонхой.

Мүн соёлшод өөhэдөө амяраашье үбhэшэд, малшадта ошоно. Жэшээлхэдэ, Шара-Азаргын хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэ В. Дашацыренова тэндэхи отделениин үбhэшэдтэ оло дахин ошожо, нүүдэл библиотекэнүүдтэ шэнэ номуудые абаашаhан, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн, hүүлшын hонинуудтай ажалшадые танилсуулhан байха юм.

Хүдөө нютагай ажалшадые хангаха хэрэгтэ hургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, сельскэ Соведүүд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд ехэ туhа үзүүлнэ, ажал ябуулгыень хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Үлэгшэнэй дунда hургуулиин директор Ц. С. Очирова, Хамниин сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Х. Буянтуев, «Победа» колхозой партийна организациин секретарь Н. Б. Лыгденов, Санагын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Х. Санжитов, Ёнгорбойн найман жэлэй hургуулиин директор А. И. Айдаева болон бусад ехэ сүлөөгүй байдагшье hаа, соёл культурын зургаануудай ажал хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулжа, тэдэндэ туhаламжа үзүүлнэ, ажалшадые хайшан гэжэ хангаа hаа hайн бэ, хаана ямар юумэн дуталданаб, хүдэлмэреэ яажа эмхидхээ hаа, ашатай туhатай байхаб гэhэн зүбшэлнүүдые үгэдэг, өөhэдөөшье ажалда хабаадалсана.

Ажаhуудалай талаар хангалга хэр байнаб? Үбhэшэдые, илангаяа холын малшадые эдеэ хоолоор, хилээмээр хангалга яhала hайн эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Санагын совхозойхид Зэдын голдо хилээмэнэй пекарни барюулаа. Тиигэжэ Санагын, Далахайн совхозуудай хорёод гүүртын малшад үбhэшэд хилээмэ худалдан абаха гэжэ аяар Санага, Утаата тосхонуудта ерэжэ, үнэтэй сагаа гээхэеэ болибо ха юм. Тиихэдэ Хүбшэ гэжэ газарта хилээмэнэй пекарни нээгдэбэ. «Коммунизмын зам», «Дружба» колхозуудай арбагаран гүүртэнүүдэй малшад, үбhэшэд hайн шанартай хилээмэ худалдан абадаг болобо.

Ажалшадые соёл культурын талаар хангалгада үшөөл дутуу дунданууд олон. Хүдэлмэрилэгшэдэйнь hэлгэгдэhэнhээ хойшо Михайловкын, Хужарай болон Харацайн хүдөөгэй клубууд оройдоошье хүдэлхэеэ болишонхой. Тэдэнэр ойлгуулалжын, уран hайханай бригадануудые эмхидхээд, үбhэшэдтэ ошоногүй. Мүн нэгэ иимэ баримта XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалиин фермэ оршодог. Тэдэнэй хажууда, холо бэшэ, Зэдын комбинадай хамhабариин ажахын hаалиин фермэ бии юм. Энэ фермын hаалишад иигэжэ гомдоно: «Кино харуулдаг хүнүүд, автолавкын жолоошод XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалиин гүүртэдэ ородог, харин манай фермэдэ ерэхэгүй юм». Зэргэлжэ байhан хоёр гүүртые адли хангаха уялгатай, даабаритай аад, киносетиин, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй иигэжэ ябаhандань, үнэхөөрөөшье гомдомоор.

Харюусалгатай хаhа — таряа хуряалга эхилхэнь. Нимэ дээрэhээ аймагай соёлшодой урда ехэ зорилгонууд табигдана. Мүнөө аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таhаг таряа хуряалгада баhал өөhэдын талаhаа бэлдэжэ байна. Зэдын комбинадай болон Цахирай соёлой байшангуудай коллективүүдhээ уран hайханай бригаданууд эмхидхэгдээд, хүдөө нютаг гарахань.

Д. ДАШИЕВ.
Захааминай аймагай «Ажалай туг» газетын редактор.

Таниие ямараар ханганаб?

ГРАФИГАЙ ЁHООР

Адуу малдаа үбhэ тэжээл бэлдэхэ, орооhо таряа хуряаха ажалда хүдэлэгшэдые, тэрэшэлэн холын малай фермэ, отарануудта ажаллагшадые шухала хэрэгтэй эд бараагаар хангаха асуудалда аймагаймнай худалдаа наймаанай нэгэдэлэйхид анхаралаа саг үргэлжэ табижа байдаг.

Энэ зорилгоор аймагай ажахынуудаар автолавка саг үргэлжэ гүйлгэнэ. Холын малай отара, фермэнүүдээр, гү, али сабшалан, тарялан дээрэ ажаллажа байгшадта эд бараа саг соонь абаашажа байхын тула тусхай график зохёогдон баталагданхай.

Энэ талаар автолавкые даагша Доржо Гармажапов Анаагай совхозой малшад болон механизаторнуудай дунда хүндэтэй болонхой. Энэ наймаалагша малшад, механизаторнууд болон үбhэшэдтэ эдеэ хоол, даб дээрэ шухала хэрэгтэй болодог зуруул, дабhа, сай гэхэ мэтые, тэрэшэлэн тусхай захилаар абтадаг үнэтэ зүйлнүүдые, жэшээлбэл: холодильник, ковер, костюм, пальтонуудые, мүн бусадшье үнэтэ зүйлнүүдые саг соонь абаашахые оролдодог байна. Хүрбын совхозой малшадта, мүн сабшалан, тарялан дээрэ ажаллагшадые шухала хэрэгтэй эд бараагаар хангаха талаар автолавкые даагша Иван Кузьминай дүүргэдэг үүргэнь мүн лэ нилээд ехэ. Энэ нүхэр хараалагдаhан графигай ёhоор ажаллажа, малшад, механизаторнуудые шадаал hаа hайнаар хангахые оролдоно. hүүлэй үедэ малшад эрхим ажалайнгаа түлөө ехэ түлөөhэ абадаг боложо, гоё hайхан үнгэтэй, нооhоор нэхэгдэhэн элдэб хубсаhа, мотоцикл, холодильник, мүн бусадшье үнэтэ зүйлнүүдые ехээр хэрэглэдэг болоо. Тиимэhээ тэдээнэй захил hайнаар дүүргэхые оролдонобди.

Автолавкые даагшанар hүүлэй үедэ малай гүүртэ, фермэнүүдээр ябахаhаа гадна, үбhэ, таряа хуряалга дээрэ ажаллагшадта ошожо, тэдэнэрые эдеэ хоолоор, мүн шухала хэрэгтэй бусадшье эд бараагаар хангадаг болонхой.

П. АЮШИН,
Хоринн худалдаа наймаанай нэгэдэлэй директор.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

ГРАМОТАДА ХҮРТӨӨ

Валентина Степановна Филимонова «Союзпечать» агентствын киоскнуудта хүдэлжэ эхилhээр хорёод жэл болоо. Энэ нүхэр hүүлэй хэдэн жэлэй туршада Улаан-Үдэ хотын судна бүтээлгын заводой дэргэдэхи киоскдо ажалладаг байха юм.

Даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, олзо доход оруулха hара бүриин түсэб үлүүлэн дүүргэхын түлөө ходоодоо оролдожо байдаг заншалтай. Арад зондо газетэ, журналнуудые, мүн бусад зүйлнүүдые худалдаха түсэбөө hүүлэй үедэ амжалтатай дүүргэнэ. Буряадай автономито республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, Валентина Степановна hайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Тиигэжэ республикын хэлхээ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин захиргаанай ба энэ hалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байна.

Нүхэр Филимонова В. С. ажалшадай дунда хэблэл тарааха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Ажалша бэрхэ энэ эхэнэр коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ- В. С. Филимонова.

АВТОРАЙ фото.

ОЛОШОРЖОЛ БАЙНА

Бэшүүрэй аймагай түб hууринда сэсэг тарижа, гэрээ соохиёо, газаахияа гоё hайхан болгохо дуратайшуул олон юм. Тосхоной ямаршье айлда ороо hаа, элдэб янзын сэсэгүүдые харахат.

Жэшээ болгон эндэхи дунда hургуулиин директор Гавриил Григорьевич Тюрюхановай гэр бүлые хаража үзэе. Тэрэнэй харша соо ороходо, ямар нэгэн сэсэрлигтэ ороhон мэтэ болошодог. Ушарынь юуб гэбэл, газаань элдэб янзын үрэ жэмэсэй модохонууд таригданхай. Зунай дулаан сагай ерэхэлээр, тэдэнь сэсэглэжэ, холоhоо хоншуухан үнэр анхилжа байдаг болонхой. Хэды олон сэсэгүүд таригданхайб? Тооложо барахаар бэшэ! Эндэнь олон ондоо нэрэтэй элдэб үнгын сэсэгүүд ургажа байдаг юм — сагаан, улаан, хүхэ, ногоон, ягаан...

hургуулиин директор Г. Г. Тюрюхановай хэхэ ажалынь ехэ юм ааб даа. Тэрэ ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Хэды тиимэ байбашье hаа, сэсэгүүдые тарижа, харууhалха саг олоод лэ байдаг.

Г. Г. Тюрюхановтанhаа холо бэшэхэнэ А. С. Андроновой гэр бүлынхид ажаhуудаг. Энэмнай сэсэгүүдтэ баhал дуратай хүн. Сэсэгүүдые олоор тарижа, гэр байраяа сэсэрлиг шэнги болгохын түлөө ходоо оролдожо ябадаг. Эхэ оронойнгоо олохон городуудай магазинуудhаа, эндэ тэндэ ажаhуудаг танил нүхэдhөө сэсэгүүдэй үрэhэ абажа, таридаг заншалтай.

Нёдондо Бэшүүр тосхондо сэсэгүүдэй выставкэ үнгэргэгдэhэн байгаа. Тэндэ нүхэр Андронов нэгэдэхи hуури эзэлжэ, шанда хүртөө hэн.

Бэшүүр тосхондо сэсэг тариха дуратайшуул жэл бүри олошоржол байна.

М. АШИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

АХА НҮХЭДЭЙНГӨӨ ЖЭШЭЭГЭЭР

ЮРЫН ХҮН ТУХАЙ

Алта, мүнгөөр хэгдэhэн гоё гэгшын бэhэлигүүдые, эхэнэрэй зүүхэ янза бүриин зүүдхэл болон бэлэг сэлэгэй элдэб hайхан эд бараа худалдадаг «Янтарь» гэжэ магазин. Эндэ ороходотнай, энеэбхилэнги шарайтай, номгон даруу зантай басаган урин налгайгаар угтажа, эриhэн лэ юумыетнай шэлээр хушагдаhан витринэ сооhоо абажа үгөөд, ёhотойл наймаалагшын гуримаар туhатай зүбшэл заабари хэлэхэ байха.

Залуу наhанайнгаа зали соо ябаhан Валентина Перевалова наймаалагшаар хүдэлмэрилжэ эхилhээр 8-дахи жэлээ боложо байна. Энэ хугасаа соо тэрэ нилээд дүршэжэ, мэргэжэл шадабариншье дээшэлээ.

Найман жэлэй hургуули амжалтатайгаар дүүргээд, түрүүшынгээ жэл наймаалагшаар ажаллажа байhан Валя абаhаар хүдэлмэридөө дадажа ядаа.

Мүнөө Валентина Перевалова худалдан абагшадайнгаа асуудалда тодоор, ойлгосотойгоор харюусадаг болонхой. Зарим хүнүүдэй худалдаанда хомор юумэ бэдэржэ ябаа hаань, хамта зүбшэлсэжэ, оложо үгэхые оролдодог юм. Тиимэhээ энэ магазинда орогшод Валентина Васильевнада хододоо hайниие хүсэжэ, сэдьхэл дүүрэнээр бусадаг болонхой.

— Мэргэжэлээ хүсэд ойлгоhон байхын тула нэн түрүүлэн hураха хэрэгтэй гээшэ ааб даа. Би нёдондо үдэшын hургуулида ябажа, арбадахи класс дүүргээ hэм. Мүнөө жэл 11-дэхи классаа түгэсхөөд, Новосибирск городтохи совет худалдаа наймаанай институтда hураха хүсэлэнтэйб, — гэжэ Валентина Перевалова хөөрэнэ.

Энэншье зүб. Юуб гэхэдэ, энэ магазинда ажалладаг наймаалагшадай олонхинь тусхай дунда hургуули дүүргэhэн мэргэжэлтэд юм. Тиимэhээ Валя басаган аха нүхэдэйнгөө жэшээгээр хүдэлмэрилжэ, коммунис ажалай ударник болонхой. Мүн эрхим амжалта туйлажа, социалис мүрысөөндэ шалгарhандаа, хэдэн удаа худалдаа наймаанай эмхиин Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhаншье байха.

Саг гээшэ гайхалтай түргэнөөр үнгэржэ, улад зоной ажаhуудалайнь hайжарха бүри эрилтэнь улам үргэдэнэ. Теэд тэрэнииень хүсэдөөр хангахын тула энэ магазинай коллектив нилээд оролдожо, горитойхон амжалта туйлана. Эндэ наймаалагша Валентинын оруулhан хубита бии.

— Коммунис ажалай ударник, залуу наймаалагша Валентина Перевалова мүнөө эгээл бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн юм. Юрэдөө сэхэ даруу зантай, уран налгай сэдьхэлтэй, совет наймаалагшын нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахаар хүн даа, — гэжэ «Янтарь» магазиниие даагша Д. Л. Кокорина магтана.

Энэншье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, залуу наймаалагша Валентина Васильевна Перевалова харюусалгата ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, ажалшадай эрилтые hайнаар дүүргэхые оролдодог байна.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаалагша Валентина Перевалова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.
Улаан-Үдэ.

Дамба ЖАЛСАРАЕВ, Буряадай АССР-эй арадай поэт

БУРЯАД АЯЛГАНУУД

...арандамнай мэдээжэ
...аир уйдхар хоёр —
...оолдэмнай ганзагалагдаhан
...ир хоёр сумаа хаш даа:
Али нэгэнэйнь хооhороодхибол,
Абаhаар нүгөөдэнь дүүрээдхидэг...
...ашанай тэнсүүри алдагдабал,
Ата хадууржа магадгүй.
***

Адуунда түрэhэн унаган
Агта хүлэг болуужан.
Айлда түрэhэн басаган
Арюун дангина болуужан
Тиигэбэшье адуундамнай
Ганса хүлэгүүд бэшэл даа.
Тиигэбэшье нютагтамнай
Ганса дангинанууд бэшэл даа.
Орон дэлхэй гээшэмнай
Олон янзаараа hайхан даа.
***

Сахюур сагаан толгой
Сарюуханаар харагданги.
Халзан малаан толгой
Хетуушагаар үзэгдэнги...
Алиш толгойнь hайхантай.
Алиш зангынь хэрэгтэй.
***

Бага байхань hайн бэзэ —
Багтажа хаанаш ядахагүйш.
Томо байхань hайн бэзэ —
Тохёолдоhон юумэ руу. шургахагүйш.
***

Ганса сусал
Гал болохогүй гэбэшье,
Түргэхэн
Түймэр боложо ядахагүйл.
***

Агтын hорёондо түрүүлхэнь
Агшан зуурын хэрэгшье hаа,
Агтаяа тэрээндэ бэлдэхэмнай
Гансахан үдэрэй бэшэл даа.
***

Жороошые унагиын

(Түгэсхэл. Эхининь манай газетын августын 30, 31 ба сентябриин 4-нэй номернуудта).

Жолоогоо hулаар табихатай,—
Дүрбэн хүлтэй мориншье
Бүдэрэн байдаг янзатай.
***

Ташуураар самнахада,
Угаа бэлэн юм ааб даа,—
Ташуургүйгөөр шадалши.
Унаашаа түргэн ябуулжа!
***

Таарахагүй хомууд тоног
Табгай сагаандаа үмэдхүүлhэн аад,
Татагалзан арай ябахадань,
Ташуурдахадаа янабибди?!
***

Гайхамшагта ехэ наран
Газартамнай хэды хэрэгтэйб!..
Газарaймнай теэд үгы бол,
Галта наран хэндэ гэжэ
Халуун элшээ элсүүлэн,
Хабатайгаар гэрэлтэхэ hэм?!
***

Хүжэ, ногоон набшаhад
hаршаганан шэбэнэлдэнэ,
Хүхэ дайдын шубуухайнууд
жэргэн хөөрэлдэнэ,
Одо мүшэд ялалзан
огторгойдо эмниисэнэ,
Олон хүбүүд, басагад
дурлалсан тэбэрилдэнэ...
Юртэмсэ дээрэ бэе бэе
тээшээ эриэлзэн,
Юунhээш хүсэтэй, юунhээш
hайхан гээл!
***

Үнеэдэй мөөрөөн, hүнэй шорьёон,
Үхибүүдэй шуулан,
үбгэдэй гэмэрээн,
Гургалдайн гунaиг,
басагадай энеэдэн,
Гуламтын дүүеэн, үлгын дуун —
Эдэ бүгэдые булихагүйл даа
Эршэмтэ сагай нэрьеэн түрьеэн!
***

Саhан ороно, абаахай саhан...
Сахилзама сагаан, нэгэ жэгдэхэн
Сарюун тэрэ нэмэргэ доро
Арюун талашье, намаг болдогшье,
Алтан хүрьhэншье, улаан элhэншье
Адлихан хушагдаад байнал даа.
***

Үргэн дэлхэйн нэгэ нютагта
Үндэр суутай гурбан ахамадhаа
Нэгэ морин тухай: ямар бэ?—гээд,
Нэгэтэ хүнүүд асууhан гэхэ.
Манай морин ямар байха
ёhотойб гээд,
Маша гоёор үгэлбэ ха нэгэниинь.
Зоной морин ямар байха
ёhогүйб гээд,
Зохид зүбөөр номнобо ха нүгөөдэнь.
Урдаханань байhан морин тухай
Гурбадахинь hанаhанаа сэхэ
хэлэбэл ха.
Теэд үгын hайханда дашуурhан
хүнүүд
Тэрэнэй хэлэhые дуулангүйгөөр
үнгэргөө.
***

Далай тээшэ урдаhан мүрэнүүд.
Далан дабаанай дайралдаашье hаа,
Далайдаа хүрэдэг—бусадаггүй.
Хүн бидэнэр, мүрэнүүд шэнгеэр,
Гүн далайдаа хүрэдэг hайбди.
* * *

Жэлэй үдэрэй тоогоор дэлхэйн горхон
мүрэнүүд —
Жэгтэй сэбэрхэншье, хара
булангиртайшье—
Байгалдамнай шунганал.
* * *

Жэлэй үдэрэй тоогоор сагай
урасхалнууд —
Жэнхэни баяртайшье, гашуухан
уйдхартайшье —
Сээжэдэмнай шунганал.
Теэд гансахан Ангар, гайхамшаг
hайхан Ангар
Байгалhаамнай урданал.
Тэрээндэл, гансахан дуун, hайнниел
хүсэhэн дуун
Сээжэhээмнай гараг лэ!
***

БУДАМШУУГАЙ АБДАРҺАА

—Будамшуу, баярлуулыш даа
бидэниие!
—Бултадаа намай түрүүн
баярлуулагты.
—Теэд юугээр шамайгаа
баярлуулхабибди?
—Тэрэ бараг. Баярлаха гэбэл, намда
Баярлаhан зониие хараха хэрэгтэй!
***

—Будамшуу, бидэндээ
Һайхан дуу дуулыш даа!
Бүри аргамгүйл!
Һанаан ехэ гэдэг:
Эртээнhээ
Һайхан дуу хүлеэхэдэ,
Эгээл hайхан дуун
Һайхан бэшээр үзэгдэдэг!
***

—Будамшуу, мори худалдажа абыш!
—Болие даа. Элдэбын морид
өөртэм бии.
—Тиигэбэл, хурдан моридhоо
худалдыш!
—Тэдэмни—худалдаанай бэшэл даа!

—Моридоо хаана адуулнабши?
—Монсогорхон толгой соогоо!
—Энэ хэнээ бэдэрнэбши, Будамшуу?
—Эгээл таниие, хүндэтэ нүхэр!
—Би урдаш байна бэшэ гүб?
—Бэшэ, гансал танай нэрэ
Бэеынтнай орондо байна бшуу!
***

—Хэлыш даа сэхыень,
Будамшуу, бидэндэ:
Хэмнай сэсэн бэ, хэмнай тэнэг бэ?
—Хэлэхэб, түрүүн чимэ юумэ хэгты:
Бэеэ сэсэмби гээд тоолоошод —
бодогты!
Бэшэнииннь — hуугты!
* * *

Будамшууда хэлээ гэхэ нэгэ баян:
—Нэлэнхы дайдаар нэбшэгэр
адууеым манал даа —
Нэгэ унага ерэхэ түлhөө үгүүжэм!
Будамшуу харюусаа гэхэ баянда:
—Хойто сагай мэдэгдээгүй моринhоо
Хоёр хүлни мүнөө үлүү бэшэ юм гү?!
***

Будамшууда нэгэ ноён
Булай ехээр уурлаа юм ха:
— Өөрыемни хүндэлхэгүй гэбэл,
Үндэр ехэ тушаалыем хүндэлыш!..
Будамшуу байжа үгэнгүй
Болохотой харюу үгөө юм ха:
—Хэшээгыт, ганса тушаал —
Хооhон hандали бэшэ аал?
Хэдыш гоё hаань, тэрээндэ
Хэн дохижо байгшаб даа?!
* * *

—Гэнэдэбэ гүш даа, Будамшуу.
Гэдэргээ юундэ хараад,
Эмээл дээрээ hуубабши?
—Урдам—hанаа зоболтогүй.
Энэ хойноhоомнил
Унаса татажа магадгүй.
***

—Будамшуу, бидэнтэй
юундэ уунагүйбши?
—Һогтуу зоной дунда
Элүүр байхаа hананаб!
—Будамшуу, гансаараа юундэ
уунабши?
—Элүүр зоной дунда
Һогтуу байхаа hананаб!
***

—Энэ юундэ минии мори баряабши?
—Эжэлэй ёhоор туhалба ха юмбиб!
—Һайндаа... Өөрөөш бариха
байгаалби...
—Һанаагаа бү зобо. Урдаhаам баhа
Һайн юумэ хэхэ гэбэл, хэжэрхиниш!
—Теэд юу шамда хэхэ гээшэбнб?
—Тэрэ морёо намда бэлэглыш!
***

—Хазаарлаха моригүй аад лэ,
Хазаараар, Будамшуу, яахашниб?
—Гоёхон хазаартай байхадаа,
Гүйгөөшэтэйб гэжэ hануужам!
Зугаатай шогтой ябахадаа,
Золтойб гэжэ hануужам!
* * *

—Орой hүни талын дунда, Будамшуу,
Ори гансаараа юу хэнэ гээшэбши?
—Олон түмэн хони малаа адуулнаб.
— Алин гээшэб — бин юм hаа —
тэдэшни?
—Огторгой өөдэ хараадхиит:
нюдэнүүдынь
Одонууд болоод ялалзанал.
Һурэгүүдни
Унташагүй альбата, харанхы
аалин hүни
Уйдхар дүүрэн бодолнууд дором
бэлшэнэл,
Уймар хүхюун дуунууд дором
бэлшэнэл!

ХОНХО ЖЭНГИРЭЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Сентябриин 1-нэй үглөөгүүр Улаан-Үдэ хотодо манатайшаг байба. Тииһээршье байтар манан хөөрэжэ, намарай наран алтан гоолинуудаа эльгээжэ эхилбэ.

Мүнөөдэр — һурагшадай, багшанарай, хүмүүжүүлэгшэдэй һайндэр. Һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ ха юм. Шэнэ хубсаһа үмдэһэн хүбүүд, басагад үйлсэ гудамжануудта үглөөнһөө хойшо олон байба. Бултанай гарнуудта — баглаа сэсэгүүд. Нэгэдэхи класста һураха бишыхан хүбүүд, басагадаа хүтэлһэн эжынэр, баабайнар һургуули тээшэ баяртайгаар алхалалдана.

Эдэ бишыхан үхибүүд энэ сентябриин 1-ниие хэзээнһээ хойшо хүлеэгээ гээшэб! Эжы, баабайнарайнгаа абаһан шэб шэнэхэн номуудые, тетрадь, дэбтэрнүүдые магазинһаа һая асарагдаһан сүүмхэнүүд соогоо хэды дахин хээ гээшэб!

Эдэ бишыхан хүбүүд, басагад хүүгэдэй саадта һаял ябадаг бэлэй. Тэндэнь тэдэнние һургуулида баяртайгаар үдэшөө. Мүнөө эдэнэр 7 наһаяа гүйсэжэ, агуу Совет ороной 5 миллион һурагшадай хонгёо хүхюун бүлэдэ оробо ха юм. Энэ үдэр һургуулиин ордонгуудай газаагуурхи модод һэбшээ һалхинда хүхюунээр набшаһадаа һаршагануулан, «хүбүүд, басагадни, бидэн шэнгеэр түргэн ургагты!» гэжэ хэлэһэндэл найган надхан һуунад. Мүнөөдэр бишыхан эдэ хүбүүд, басагад эрдэм соёлой орьёлой эхин шатада ерэбэ ха юм.

...Улаан-Үдын 14-дэхи һургуули Железнодорожно райондо оршодог юм. Үнгэрэгшэ 1972 ондо энэ һургуулиин ордон ашаглалгада үгтөө һэн. Тиигэжэ энэ жэлдэ хонхо хоёрдохиёо жэнгирбэ.

Наран бүри дээрэшье гараба хэбэртэй. 9 саг тулан ерэбэ. 14-дэхи һургуулиин газаа хүлгөөтэй, хүхюун. Үнгэ бүриин сэсэгүүдэй баглаануудые бариһан һурагшад жабхаланта жагсаалдаа зогсобод. Һуралсалай шэнэ жэлээр амаршалһан баяртай үгэнүүд зэдэлнэ. 10-дахи класста мүнөө жэлдэ һураха хүбүүд, басагад нэгэдэхи класста орогшодто баглаа сэсэгүүдые барюулна.

Дэлхэйн ажалшан арадай агуу багша Владимир Ильич Ленинэй нангин захяагай үгэнүүд дуулдана: «Һураха, һураха, үшөө дахин һураха». Зүб даа. Манай үхибүүдтэл адляар иимэ һайн һайхан байдалда һурадаг ушар капиталай ямаршье оронуудта үгы ха юм. Жэл бүхэндэ республикымнай аймаг бүхэндэ шэнэ һургуулинуудай ордонгууд толлогдоно.

Үнинэй багша Зоя Алексеевна Казакова нэгэдэхи класста һурахаяа ерэһэн бишыхан хүбүүд, басагадые класс руунь дахуулан ороно. Энэ һаруул таһалга соо үсэгэлдэрэй саадай хүбүүд, басагад эрдэм ном шудалжа эхилхэнь ха юм.

10-дахи классай һурагша И. Урбахеева түрүүшын хонхо жэнгиргэн ерэбэ. Хэшээлнүүдшье эхилбэ даа.

Энэ һургуулида 1200 гаран һурагшад һураха юм. Мүнөө жэлдэ бишыхан 140 хүбүүд, басагад һургуулиин богоһые түрүүшынхиеэ алхаба.

Наран хурсаар шаража, классуудай сонхын шэлнүүдтэ уриханаар наадаба. Хара хүрин самбар дээрэ «Мэндэ амар, һургуули!», «Сентябриин 1» гэһэн үгэнүүд аржытар бэшэгдэбэ.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. 1-дэхи классай һурагшадай түрүүшын хэшээл. 2. Багша З. А. Казакова 1-дэхи класста һурахаяа ерэгшэдые урина. 3. Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин ордон.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ГЭДЭРГЭЭ СУХАРИБА

ФУТБОЛ

СССР-эй «А» классач хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин нэгэдэхи уулзалга Баруун, Зүүн Сибириин стадионуул дээрэ августын 31-дэ үнгэргэгдэһэн байна. Наадаанай дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон командын футболистнууд, Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командаһаа бэшэниинь, бултадаа талмайн эзэдтэ шүүгдэбэ. Жэшээнь, мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Благовещенскын «Амур» командын футболистнууд һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаһан Прокопьевскын «Шахтер» командада айлшалһан. Тиихэдээ талмайн эзэдтэ 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшоо. Урда-Сахалинай «Сахалин» команда Ангарскын «Старт» командада мүн лэ иимэ тоотойгоор шүүгдэбэ.

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд ээлжээтэ уулзалгаяа Омскын «Иртыш» командын стадион дээрэ үнгэргэһэн байна. Эндэ талмайн эзэд шадамар бэрхээр наадажа, «Сэлэнгын» футболистнуудые 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүгэә. Харин айлшаар ошоһон «Вулканай» футболистнууд Томскын «Томлес» командатай 90 минутын туршада наадахадаа, 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ, нэмэлтэ сагта наадаба. Тиихэдээ айлшадай футболистнууд мэргэн байжа, талмайн эзэдые 3:4 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараа. Иигэжэ «Вулкан» команда нэгэ очко өөртөө бэшүүлхэдээ, манай «Сэлэнгэ» командын урдань ороһон байна.

Красноярскын «Автомобилист» — Хабаровскын СКА. Братскын «Сибиряк» — Владивостогой «Луч», Барнаулай «Динамо» — Шэтын СКА командануудай дунда үнгэргэгдэһэн уулзалгада талмайн эзэд 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба.

Новосибирскын «Чкаловец» команда һүүлшынгээ хэдэн наадаанда үнэн бэеэ бэелжэ эхилһэн. Эдэнэр ээлжээтэ уулзалгадаа Эрхүүгэй «Аэрофлот» командые 4:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэрхибэ. Тиигээшье һаа, тэрэл — һүүлшынгээ һууринуудай нэгэндэ үлэһэн зандаа. Зүгөөр түрүү һуури эзэлхын түлөө наадажа ябаһан юһэн командануудай дунда [...] гаяа шанга тулалдаан [...] хо зэргэтэй. Юуб [...] мүнөөдөө түрүү һуури[...] лээд ябаһан команд[...] оройдхоноо хоёр, гурба[...] очкогоор түрүүлээд [...]. Эдэ командануудай ээ[...]тэ уулзалгануудаа Ба[...] Сибириин стадионууд д[...] талмайн эзэдтэй үнгэргэ[...] ха юм. Шүүгдээл һ[...] хойноһоонь тэгүүлжэ [...]һан команданууд ур[...] гарашахань холо бэшэ[...].

Үсэгэлдэр манай «Сэ[лэн]гэ» ээлжээтэ наадаяа [...] наулай «Динамо» кома[ндатай] стадион дээрэ үнгэргэбэ.

Уншагшадай анхар[...] мүнөөдэрэй байдалаар м[...]сөөнэй таблица толи[...].

Командануул	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	
1. «Амур»	21	11	2	8	30:22	21:16
2. «Сахалин»	21	9	5	7	48:35	24:15
3. «Вулкан»	21	8	7	6	57:45	20:15
4. «Сэлэнгэ»	21	10	2	9	43:36	20:14
5. «Динамо»	21	10	1	10	51:45	31:18
6. «Сибиряк»	21	10	1	10	25:27	15:15
7. «Луч»	21	10	0	11	49:48	24:19
8. «СКА» (Х)	21	6	7	8	63:52	26:23
9. «Автомобилист»	21	8	4	9	49:45	24:23
10. «Иртыш»	21	8	2	11	38:44	24:24
11. «Старт»	21	7	4	10	50:49	20:22
12. «Томлес»	21	8	1	12	36:38	17:17
13. «Аэрофлот»	21	5	3	13	42:54	18:30
14. «Чкаловец»	21	6	1	14	37:46	20:35
15. «Шахтер»	21	3	4	14	47:60	10:21
16. «СКА» (Шэтэ)	21	2	3	16	51:64	12:19

АЖАГЛАЛТА: Бүмбэгэ гэһэн хүсэнэгтэ үгтэһэн тоонуудые ингэжэ ойлгохо: түрүүшынхинь — нэмэлтэ сагтайгаар оруулагдаһан бүхы бүмбэгэ. Хоёрдохинь — 90 минутын туршада со[...]дожо оруулагдаһан бүмбэ[гэ]нүүдэй тоо.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Аймагууд болон Улаан-Үдэ хотын районуудай хоорондо гүрэнэй страхованида хүн зониие хабаадуулха талаар 1973 оной 2-дохи кварталай социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Республикын Министрнүүдэй Советэй, облпрофсоведэй баталан абаһан тогтоолой ёһоор, нэгэдэхи һуури эзэлһэн Хяагтын аймагта 300 түхэригэй мүнгэн шан олгогдоо.

Мүн Кабанскын, Железнодорожно районуудта 200-гаад түхэригэй шан олгогдобо.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Хяагтын, Кабанскын аймагуудай, Железнодорожно районой гүйсэдкомууд арад зоной дунда гүрэнэй страховани хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулжа байдаг ажахынуудай эдэбхитэд, сельсоведүүдэй депутадууд, предприяти, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд шагнагдаха юм.

САГАЙ УЛАРИ[...]

Сэлэнгэ мүрэн Хяа[...] адагһаа эхилээд Кабан[...] аймаг хүрэтэр үнгэрһэн [...] дэн хоногой туршада [...] зэргээр һуужа үргэлжэл[...]. Жэшээнь, Хяагтын [...] Сэлэнгэ мүрэн хоногой [...] шада табан сантиме[тр] хоро гэхэ гү, али 471 [сан]тиметр тэмдэгтэ хүрэ[...].

Новоселенгинск, Ул[аан]-Үдэ шадар 16—8 санти[метр]рээр һуужа 524—262 [сан]тиметр болоһон байна. [...] Улаан-Үдэһөө саашаа [...] гой туршада Сэлэнгэ м[үрэн] гурбан сантиметрээр хо[...].

Мүн Сүхэ, Хёлго, [...] Баргажан голнууд даа[...] май һууже үргэлжэлһ[...].

Н. АФОНИН[А],
Улаан-Үдын гидромет[...]серваториин директ[ор].

ХУРА БОРОО ЕХЭ БАЙБА

Байгша оной августа һарын һүүлшын арбан хоногто республика доторнай дулаан, шииг нойтоор элбэг байба. Дулаан үдэрнүүдэй болоходо 24—27. Прибайкалиин, республикын хойто аймагуудта 19—23 градус дулаан болоһон. Республикын баруун урда аймагуудта һүниндөө 0—6 градус дулаан, зарим нютагуудта хюруу унаһан, нэгэ градус хүрэтэр хүйтэрөөд абаһан. Арбан хоногой туршада дунда зэргээр 11—16 градус дулаан болоо гэхэ гү, али энэнь зарим нютагуудта нормоһоо 1—2 градусаар үлүү дулаан болоһон байна.

Арбан хоногой 2-һоо 5 үдэр хүрэтэр шииг нойтон ороһон. Тиихэдэ Байгал шадарай, республикын урда аймагуудта 6—7 үдэрэй туршада хура бороотой байба. Ороһон хура бороон арбан хоногой һүүлшын үдэрнүүдтэ замхаа. Республика дотор дунда зэргээр 40—70 миллиметр шииг нойтон ороһон гэхэ гү, али энэнь нормоһоо үлэжэ. 2—4 арбан хоногто ороһон хура бороотой тэнтэй байгаа. Илангаяа Түнхэнэй, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Хориин, Яруунын аймагуудта 15 — 30 миллиметр хүрэтэр шииг нойтон орожо, үбһэ хуряалгада горитойхон тойбо татаа. Энээнһээ уламжалан агаар 70—80 процент шиигтэй байжа, наранда дуратай ургамалнуудай гараса һаатуулһан байна. Мүн энэ үе соо газарай хүрьһэн 10 сантиметр гүнзэгыдэ 14—19 градус дулаан болоһон байба.

Арбан хоногой туршада республикын ажахынуудые тарялан эдеэшэжэ захалаа. Сагай уларилһаа боложо, тараанай эдеэшэхэ жэгдэ бэшэ. Илангаяа шэнисэ 5—7 хоногоор оройтожо эдеэшээ. Шалтагааниинь гэхэдэ, ехээр ороһон аадар, мүндэрэй һүүлээр республикын урда. Прибайкалиин аймагуудай тараан ехээр хэбтэһэн дээрэһээ муугаар эдеэшээ.

Республикын урда, түбэй аймагуудта хартаабхын нэгэ эшэһээ 550-1000 грамм шахуу хартаабха гаража байгаа.

Байгша оной сентябриин 5—6-най үдэрнүүдтэ республика дотор бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нютагуудта хура бороо орохоор хүлеэгдэнэ. Баруун зүгһөө секундын 3—7 метрэй һэбшээн бууха, һүниндөө 3—8, үдэртөө 15—20 градус дулаан болохоор хараалагдана.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

УЛААН-БААТАР

Конференциие угтуулан

ТАСС

Монголой литераторнууд Алма-Атада боложо байгаа Азиин ба Африкын оронуудай уран зохёолшодой конференцидэ эдэбхитэйгээр бэлдэээ.

Заншалта энэ уулзалгын үедэ «Поэзи ба национальна сүлөөрэлгын, социализмын, амгалан байдалай түлөө тэмсэл», «Поэзидэхи уг заншалнууд ба үүсхэл», «Поэзи, хүнэй оюун бодолой бүридэлгэ» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар монголой литераторнууд элидхэлнүүдые хэнэ.

ДЖОРДЖТАУН

Албанай хэрэгээр

ТАСС

Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро албанай хэрэгээр сентябриин 3-най үдэр Гайанада ерээ.

Ф. Кастро Джорджтаунһаа Алжир ошожо, ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай правительствын толгойлогшонорой IV конференцидэ хабаадаха байна.

ПРАГА

Ерэлгэнь хойшолуулагдаба

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер В. Брандт ЧССР ФРГ хоёрой хоорондын харилсаан тухай договорто гар табихын тула сентябриин 6—7-до Чехословаки ерэхэ ёһотой байһан юм. Теэд, Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээндэ зүришэн, Баруун Берлиндэ хуули гуримай талаар туһаламжа үзүүлхэ эрхэ Баруун Германида олгохо эрилтэ ФРГ-гэй правительство ЧССР-эй правительствын үмэнэ табиба. Тиимэ юумэ хэхые Чехословакиин правительствын зүбшөөрхэ арганьгүй. Тиимэһээ федеральна канцлерай албанай хэрэгээр ЧССР-тэ ерэлгые хойшолуулха гэжэ ФРГ-гэй правительство дурадхаа. Энээниинь Чехословакиин правительство анхаралдаа абаба.

МИЛАН

«УНИТА» ГАЗЕТЫН ФЕСТИВАЛЬ

ТАСС

Италиин коммунистнуудай орган — «Унита» газетын ниитэ национальна фестиваль Милландахи томо паркнуудай нэгэн — Семпьон дотор боложо үргэлжэлһөөр. Паркын аллейнүүд ба талмайнуудые хэдэ мянган улаан тугууд, «У» үзэгтэй гурбан үнгын эмблемэнүүд, уряанууд ба транспарантнууд шэмэглэн гоёонхой. «Унитагай» һайндэртэ Миланай ба Италиин бусад городуудай коммунистнууд, ажалшад, залуу коммунистнууд, хилын саанаһаа ерэһэн айлшад эдэбхитэйгээр хабаадана. «Унита» газетын Миландахи фестивальда хабаадагшадай нэрэ дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалга ехэ анхаралтайгаар угтагдаа, һонирхол үүсхээ. Энэ амаршалга «Унита» газетын сентябриин 2-ой номерто тунхаглагдаһан байна.

«Унитагай» фестивалиин программа баян, һонирхолтой. Италиин ажалшадай сэдьхэл бодолые доһолгодог асуудалнуудаар политическэ олон уулзалга ба яриилдаанууд болоно. Фестивалиин үеэр хүгжэмшэдэй коллективүүдэй, хоорнуудай, хатарай ансамбльнуудай наадануд, спортын һорёон мүрысөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

«Галые мэдэлдээ оруулагша» гэһэн совет кинофильм ехэ амжалтатайгаар харуулагдаа. Эндэхи улад зон режиссёр Р. Ростоцкий түрүүтэй совет кинематографистнуудай делегацитай уулзаба.

КОЛОМБО

Амгалан байдалай түлөө

ТАСС

КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон, амгалан байдалай программые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Советскэ Союзай, бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай баримталдаг эдэбхитэ, үрэ түгэс политика уласхоорондын оршон байдалай аятай һайнаар хүгжэлгэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлээ, үзүүлжэ үргэлжэлһөөр. Эбтэй этэй ажаһуухые хүсэгшэдэй бүхэдэлхэйн конгресстэ зорюулан зарлагдаһан, эхэнэрнүүдэй эмхиин митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Шри Ланкын компартиин (КПШЛ) ЦК-гай Генеральна секретарь С. А. Викрема Сингх тиигэжэ мэдүүлээ.

«Манай залуушуулай уялга юуб гэхэдэ, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, социальна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа холбоооной илан мандахын түлөө оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэхэ шухала байна.

СОФИ

###Ород хэлэнэй ба литературын багшанарай конгресс

ТАСС

Ород хэлэнэй ба литературын багшанарай уласхоорондын хоёрдохи конгресс сентябриин 3-да Варна хотодо нээгдээ. Энээнэй хүдэлмэридэ 51 ороной 1.500 делегат хабаадана. Социалис оронуудай олон эрдэмтэд, багшанар ба оршуулгашад тэдэнэй дунда бии. Ород хэлэ заалгын теори ба бодото хүдэлмэридэ учебнигууд болон һуралсалай хэрэгсэлнүүдые бэлдэн гаргалгада хабаатай хэдэн зуун элидхэлнүүдые делегадууд зүбшэн хэлсэхэ. БКП-гэй ЦК гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ — конгрессэй хүндэтэ түрүүлэгшэ Т. Живков хуралдаанда хабаадагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

ПАРИЖ

КАМБОДЖОДОХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Камбоджые сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэгшэ патриотическа хүсэнүүд Кампонгтям хотын оршондо шэбээлһэн пномпениин сэрэгүүдые улам шангаар түрин нэ. Информационно агентствануудай мэдээсэлһэнэй ёһоор, мүнөө хүреэлэгдээд байһан энэ хотоһоо саагуур нэгэ километр хүрэхэгүй зайда байлдаанууд болоно. Кампонгтямай аэропорт хаагданхай. Хүнүүдэй ба техникын талаар ехэ гээлтэ хоролтодо ороһон Пномпениин сэрэгүүдые эндэхи патриодууд дахинаа артиллереэр бута буудажа байнхай.

Пномпениие Кампонгсом порттой холбодог, хоёр неделиин урда тээ патриодуудаар хүреэлэгдэһэн 4-дэхи шоссейн хажуугаар шанга байлдаанууд болоно. Пномпениин гарнизониие элдэб хэрэгсэлнүүдээр хангахын тула, тэрэ шоссегээр дахинаа ябаһа болохо гэһэн Пномпениин сэрэгүүдэй үсэд һэдэлгэнүүдһээ үрэ гарангүй, таһалдаа.

НЬЮ-ЙОРК

Нью-Йоркдо дэлбэрэлгэ болобо

ТАСС

Нью-Йоркын түбэй районой — Манхэттенэй худалдаа наймаанай эрхилэгдэдэг газарта сентябриин 2-ой үдэр ехэ хүсэтэй дэлбэрэлгэ болобо. Уолл-Стридэй оршондохи томо байшангуудай нэгэнэйнь хананууд нэерэн унаа. Газар хангадаг хуушан соргонуудта нүхэ һубын гараһанһаа уламжалан иимэ дэлбэрэлгэ тохёолдоо гэжэ экспертнүүд тодоруулба. Зол болоходоо, хүн гэмтээгүй байна.

ВАШИНГТОН

США-гай президентын шиидхэбэри

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон гүрэнэй 3,5 миллион алба хаагшадай салин хүлһэ нэмэхээр хараалһанаа хойшолуулха гэжэ шиидхэбэ. США-гай экономикодо «хэсүү бэрхэтэй сагай тохёолдоһонһоо» уламжалан, иимэ шиидхэбэри абтаа гэжэ, энэ асуудалаар конгресстэ эльгээһэн тусхай бэшэг дотороо президент тэмдэглэнэ.

БЛЭКПУЛ

Тред-юнионуудай конгресс

ТАСС

Британиин тред-юнионуудай жэл бүриин, 105-дахи конгресс сентябриин 3-да эндэ нээгдээ. Англиин 10 миллион ажалшадые түлөөлдэг тред-юнионуудай делегадууд хуралдаанда хабаадана. Өөһэдынгөө эрхын түлөө, засаг баригша бүлэгүүдэй хархис ябуулгада эсэргүү профсоюзна олониитын тэмсэлэй улам эдэбхитэй боложо байһан оршон байдалда мүнөөнэй конгресс зарлагдаа. Правительствын тай эбсэһэн политика ябуулхая болихо, хүдэлмэришэдтэ харша хуули буруушааһан тэмсэлээ бүри шангадхаха эрилтэ конгрессэй делегадууд БКТ-гэй ударидагшадай урда табина.

ПАРИЖ

Чилиин министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

Эндэ ерээд байһан Чилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Клодомиро Альмейда пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Чилидэхи политическэ ба социальна тэмсэл шангаранхай гэбэ. Хархис этэгээдүүд президент Сальвадор Альенде түрүүтэй республикын хуулита правительствые унагааха гэжэ хаба шадалаараа оролдоно. Баруунай хархис хүсэнүүд ашаанай машинануудай эзэдэй хуули буса забастовко үүдхээд, тэрэнь национальна экономикодо ехэ гарза хохидол ушаруулна. Хархис этэгээдүүдэй хэды аашалбашье, арадай нэгэдэлэй программаар хараалагдаһан социально-экономическа шэнэдхэлгэнүүдые хэжэ үргэлжэлхэ гэжэ арадай правительство шиидэнхэй байна.

ДЕЛИ

УРГАЛТА ТУЙЛАХА УГАА ЕХЭ АРГА БОЛОМЖО

ТАСС

Индиин экономикын гүрэнэй сектортэ хабаатай предприятинууд ургалта туйлаха угаа ехэ арга боломжонуудтай байна, олон һалбаринуудтахи үмсын промышленна томо нэгэдэлнүүдые һэлгэжэ шадаха байха, — гэжэ хүндэ промышленностиин министр Т. А. Паи Индиин штадуудай промышленностиие хүгжөөхэ корпорацинуудай толгойлогшонорой зүблөөн дээрэ мэдүүлээ.

НЬЮ-ЙОРК

ЗАМБУУЛИНАЙ ЛАБОРАТОРИДО

ТАСС

«Скайлэб» гэжэ замбуулинай американ станциин экипаж программын ёһоор хараалагдаһан хүдэлмэри хэжэ үргэлжэлһөөр.

Эдэнэр астрономическа хэдэ хэдэн приборнуудай туһаламжаар Нарые адаглан шэнжэлхэдээ, урда тээнь үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэй толбоной наран дээрэ бии байһые бүридхэлдэ абаба. Тэрэнь дээрэһээ доошоо 30 мянган километр хэмжээтэй. Эрдэмтэдэй һанамжын ёһоор, «Скайлэбэй» экипажай тодорхойлһон мэдээнүүд Наран дээрэ үзэгдэдэг дэлбэрэлгэтэ шуурганuудай ямар шэнжэтэйе һайнаар ойлгожо абаха, эсэсэй эсэстэ сагай уларил бүри найдабаритайгаар уридшалан тодорхойлхо арга олгохо байна. Юундэб гэхэдэ, Наран дээрэхи дэлбэрэлгэнүүд дэлхэйн атмосферын байдалда нүлөө үзүүлдэг гээд багсаагдана.

Дэлхэйн байгаалиин нөөсэ баялигуудые шэнжэлхэ ээлжээтэ сеанснууд үнгэргэгдөө. Космонавтнууд Амазонка мүрэнэй оршондохи ой модые, Боливиин хада уулануудые, хүдөө нютагуудтахи тарилгануудые, вулканууд ба орьёл мүльһэдые шэнжэлбэ. Тэрэшэлэн загаһадай бөөн бүлэгөөрөө ябаһан газар, гадаада далайнуудай урасхаалай шэглэл тодорхойлхо һэдэлгэнүүд хэгдээ. Барбадос гэжэ аралһаа зүүгээр мүнөө орьёлжо байһан «Кристина» гэдэг хүсэтэ шуурганиие адаглан шэнжэлжэ үргэлжэбэ. Космонавтнууд Мексикын зүүн эрье шадар шэнэ шуурганай бүриилдэжэ байһан районой фото-зураг буулгаба.

НЬЮ-ЙОРК

Өөһэдынгөө байдал тодорхойлхо ба бэеэ даадаг болохо эрхын түлөө

ТАСС

Колонинуудые болюулха зорилготой ООН-ой комитет Пуэрто-Рикын арадай өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо, бэеэ даадаг болохо эрхэтэйе дахинаа лаблан мэдэрһэн шиидхэбэри гаргаба. Пуэрторикан арадай дура хүсэлөө сүлөөтэйгөөр элирхэйлэн мэдүүлхэ ябадалда США һаад хэхэ ёһогүй гэжэ тус шиидхэбэри дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

«Сүлөөтэйгөөр нэгэдэн хамжаһан гүрэн» гэдэг статут Пуэрто-Рикэдэ баадхаад, Карибска далайн энэ олтирогые США-гай хиналта доро барижа байдагынь мэдээжэ. Пуэрто-Рикын статут тухай асуудалые энэ комитедэй зүбшэлхэ эрхэтэй байһыень ООН-ой дэргэдэхи США-гай түлөөлэгшэ арсаха һэдэлгэ гаргаа.

НЬЮ-ЙОРК

Юпитер тээшэ

ТАСС

Байгша оной апрельдэ ниидхүүлэгдэһэн «Пионер-11» гэжэ түби хоорондын американска автомат станци Юпитер планетэ тээшэ ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлһээр. Мүнөө үедэ станци Юпитер хүрэтэрхи замай гурбанай нэгэ хубиие гаталаа. «Пионер-11» станци эгээл мүнөө үедэ Марс болон Юпитерэй замуудай хоорондо байһан һолирнуудай хүсэтэ бүһэлүүр руу оронхой. Станци тус бүһэлүүрые 1974 оной мартын тэн багаар гаталха. Тиин тэрэ 1974 оной декабриин эхеэр Юпитертэ дүтэхэнүүр үнгэрэн гараха. 1972 оной мартда ниидхүүлэгдэһэн «Пионер-10» станци замаа, тэрэшэлэн үргэлжэлүүлһээр. Тус станци байгша оной декабрьда Юпитерэй хажуугаар үнгэрэн гараха байна.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһа[н] «Хонишоной жэл» — [...] бэшэг. «Илалтын зам[...]» Ю. Коркиной ст[атья]. «Шиидхэхы, гурбадах[и] мүрысөөнэй ябаса» — [...]бари.

Хоёрдохи хуудаһа[н] «Люблинэйхидые дэм[...]бди» — М. Газизова[й] статья. «Ивалгын хүбүү[д]» Н. Леоновагай статья. [...] доторнай.

Гурбадахи хуудаһа[н] Бэшэгүүдэй шэнжэлэл. [...]лын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһа[н] «Дархашуулда доро [...]нобди» — А. Чайковс[кийн] статья. Нютаг нютаг[...]нин. «Дүй дүршэлөө — [...]хэдтөө» — Д. Санж[...] статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита» харуул[га] 16.45 — «Һуралсалай[...] нэ жэлэй эхин». Техн[...] мэргэжэл шудалха та[...] СССР-эй Министрнүүд[...] ведэй Гүрэнэй коми[...] түрүүлэгшэ А. А. Бул[...]вай үгэ хэлэлгэ. 17.15 [...] «Семнадцать мгновений [весны]» — телевизионно [...] һайханай олон серитэй фи[льм] (1-дэхи сери) телев[...] харагшадай гүйлтаар ха[...]лагдаха. 18.25 — Т[...] Хренниковэй зохёолнуу[д] концерт. 19.00 — «Вре[мя]» — мэдээсэлэй програ[мма]. 19.30 — Үнгэтэ телек[...] Тамаралга, уһа руу һу[...] ба уһанай полоор дэ[...] түрүү һуури эзэлхын т[...] мүрысөөн. 20.00 — А[...]тьянов. «Поэзи».

Улаан-Үдэ харуул[га] 20.30 — Телепано[...] 20.50 — «Хоолос» — [...] дөөгэй ажалшадта зор[...]даһан дамжуулга. 21.2[...] Концерт.

«Орбита» харуул[га] 22.00 — «Кемеровск[...]ласть орондоо элид[...] КПСС-эй Кемеровскэ о[...]мой нэгэдэхи секре[тарь] А. Ф. Ештокин дамжуу[...] хабаадалсаха. 22.50 — [...]танкиндахи концертнэ [...]ди урина». 24.00 — «В[ре]мя» — мэдээсэлэй прог[рамма]. 00.25 — Үнгэтэ тел[...]денн. Футболоор [...]рондын уулзалга. СССР [...] ФРГ-гэй суглуулагдамал [...]мандануудай наадая.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита» харуул[га] 20.30 — Үнгэтэ теле[...]ни. «Лицом к ветру» [...]уран һайханай фильм (Г[ДР]).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]

□ «БУРЯАД ҮНЭН» □ 1973 оной сентябриин 5. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н 00546. Заказ № 004[...]